

EESTI POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AJAKIRI.

Nr. 8 (426)

15. aprillil 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.—	1/4 lehek. Kr. 10.—
1/2 „ „ 20.—	1/8 „ „ 5.—
1/3 „ „ 13.50	1/16 „ „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) E. Karjahärm, Juriidiliste isikute registreerimisest. 2) M. Lembit, Kaalutlusi Rk. Tr. S. § 28-käsitamisest. 3) Berliini politsei nõuandekoht. 4) Rahasummade edasimaksimisest. 5) Naiskurjategijaist. 6) Eradetektiividest. 7) Kes oli mõrtsukas? 8) Hõbusepasside registreerimisest laatal. 9) Tallinna politsei spordiringi üldkoosolek. 10) Ametlik osa. 11) Küsimusi ja kostmisi. 12) Kirjavastusi. 13) Kuulutusi.

Juriidiliste isikute registreerimisest.

E. Karjahärm.

Elanikkude, s. o. füüsiliste isikute registreerimist toimetatakse meil siseministri 1921. a. 14. jaan. määruse kohaselt, milline määrus antud passiseaduse (V. S. k. XIV k.) § 155. alusel. Tähendatud määruse alusel tuleb igal majaanikul pida majaraamat, kuhu kõik majja juuretunud isikud tuleb kirjutada viibimata sisse, niisama ka majast lahkumisel kirjutada välja määruses ette nähtud korras ja tähtajal. Linnades registreeritakse need sisse- ja väljakirjutamise toimingud kohalises politseijaoskonnas, maal — vallavalitsuses. See määrus käib ainult füüsiliste isikute kohta. Kuid meil on kutsutud ellu hulk juriidilisi isikuid ja seepärast oleks huvitav vaadelda, kuidas neid registreeritakse ning kuidas vajaduse korral saada teada juriidilise isiku asupaik.

Ühingute ja nende liitude seaduse (R. T. 37—1926) alusel asutatud ning ühingute, seltside ja nende liitude registreerimise seaduse (R. T. 37—1926) korras registreeritud ühingu, seltsid ja nende liidud kantakse kohtu- ja siseministeeriumis eelmainitud seaduse alusel registrisse. Registrisse märgitakse registreerimise järjenumbrer (registri number), ühingu, seltsi või liidu nimi, juhatuse asukoht, registreerimise kuupäev, ühingu jaoskondade avamise teadaanded ning märkused ühingu tegevuse lõpetamisest. Neist andmeist jätkub küllalt teadmiseks, kas ühing tegutseb või on lõpetanud tegevuse.

Tegelikus elus tarvisminevaid teateid annavad aga eeltähendatud andmed vähe, või ei anna üldse midagi. Meie teame teatava ühingu registrinumbreri, nime, aja, mil

see registreeritud; teame ka juhatuse asukoha nagu see põhikirjas tähendatud. Selgituseks peab tähendama, et põhikirjas on harilikult märgitud ühingu, seltsi või liidu juhatuse asukoht teatava omavalitsuse administratiiv-üksuse nimetuse tähendamise (linn, alev, vald). Meil on tarvis mingisugusel põhjusel teada saada mõne ühingu juhatuse asupaik, mille asukoht märgitud „Tallinnas”. Meie ei tea, missugusel tänaval see asub, kuidas saame ühingu kätte? Registreerimise aktis on ka asutajate aadressid, kuid sageli ei anna ka need andmed küllaldaselt tulemusi, sest tihti loobuvad pärast asutajad ühingust ja ei pea ühinguga mingit sidet. Seetõttu pole teada ka tihti juhatuse asupaika.

Registreerimise aktis on ka asutajate aadressid, kuid sageli ei anna ka need andmed küllaldaselt tulemusi, sest tihti loobuvad pärast asutajad ühingust ja ei pea ühinguga mingit sidet. Seetõttu pole teada ka tihti juhatuse asupaika.

Registreerimise aktis on ka asutajate aadressid, kuid sageli ei anna ka need andmed küllaldaselt tulemusi, sest tihti loobuvad pärast asutajad ühingust ja ei pea ühinguga mingit sidet. Seetõttu pole teada ka tihti juhatuse asupaika.

Registreerimise aktis on ka asutajate aadressid, kuid sageli ei anna ka need andmed küllaldaselt tulemusi, sest tihti loobuvad pärast asutajad ühingust ja ei pea ühinguga mingit sidet. Seetõttu pole teada ka tihti juhatuse asupaika.

On ju teada, et ühingud ja nende liidud tihti muudavad juhatuse asupaika, samuti nagu füüsilised isikudki, kolides ühest korterist teise. Kui nüüd juhatuse asupaik seisaks tänava nimetuse, majanumber ja korterinumbriga tähendamise põhikirjas, siis tuleks korterivahetuse puhul muuta põhikiri. Põhikirja muutmine otsestataks peakoosoleku poolt ning see tooks ühingu kaela hulk sekeldusi-asjaajamisi, kui ka ainelisi kulusid margimaksude, kuulutusraha ning notariaalsete tõestuste kaudu. Pealegi tooks niisugune sagedane põhikirja muutmine registreerimisele asutusele hulk asjatut ning ülearust tööd kaela, mis sugugi pole soovitatav. Et see küsimus lähemal ajal tuleb kuidagi korraldada, on selge, sest nende ridade kirjutajal on peaaegu iga päev küll telefoniteel, küll kirjalikke ning suusõnaliselt järelepärimisi, kus ühe või teise ühin-

gu juhatus asub. Praeguste andmete põhjal ei saa rohkem öelda, kui registreeritud, s. o. teatava omavalitsuse administratiiv-üksuse nimetus.

Järelepärimiste põhjusi on mitut laadi: ühed on huvitatud ühingust, tahaksid astuda liikmeks ning teada lähemalt, milliseid sihte ühing taotleb ning tahaksid üldse tema tegevuse piirjoontega tutvuda. Teisel on rahalisi nõudmisi ühingu vastu, kuid ei saa neid esitada. Ka on kohtus maksitud mõnesuguse heategeva seltsi heaks summasid, milline juhatus oli alles hiljuti, kuid kohus ei tea ühingu asukohta ega saa anda raha ühingu edasi. Halvem lugu on aga nende ühingutega, eriti ühistegeliste ühingutega, kes likvideeruvad. Siin juhtub sageli, et likvideeritav hoiab enese asukoha meelega salajases, et võimaldada temalt ei saa nõuda. Tema kuulutab küll ajalehes üldiseks teadmiseks välja, et ühing on likvideerumisele astunud ning palub teatud tähtajaks kõiki võimaldajaid pöörduda nõudmistega juhatuse või likvideerimise komisjoni poole, kelle peale on pandud likvideerimise läbiviimine, kuid targu jätab oma asukoha teatamata.

Eriliselt tähtis on täpse juhatuse asukoha teadmine registreerimisele. Ühistegelise seaduse § 70. järgi peab iga ühistegelise ettevõtte olema vähemalt ühe sundusliku välisreviisjoni liidu liikmeks, kuhu ühing on kohustatud astuma tegevuse algusest kolme kuu jooksul. Kuid leidub ka tõrgaseid, kes ei astu välisreviisjoni liitu vabatahtlikult, vaid kellele peab tegema meeletuletusi ning keda peab selleks sundima. Sellisel korral peab algama kirjavahetus politsei kaudu asutajatega, mis pole sugugi kerge politseile. Kõik oleks palju lihtsam ning hõlpsam, kui juhatuse asukoht on teada.

Ühingu, seltsi ja nende liitude seaduse alusel registreeritud ning praegu eksisteerivaid ühinguid, seltsi ja nende liite on üldse üle üheteistkümneme tuhande. Tallinnas üksi on sellest arvust 2000 ühingu ümber. Ka teistes suuremates linnades on neid rohkesti ja nende leidmine on raske, sageli võimatu. Sellise eelkirjeldatud olukorra juures tekib paratamatult küsimus, kuidas korraldada juriidiliste isikute registreerimist nii, et juhatuse asukoht oleks igale kodanikule kättesaadav? Küsimuse lahendamiseks on mitu võimalust, kuid millist kõige otstarbekohasemaks pi-

dada, see on juba iseasi ja allpool puudutan ma kaht võimalust.

Esimene abinõu selle küsimuse lahendamiseks oleks, kui seltside, ühingute ja nende liitude juhatuste asukohti, samuti ka juhatuse liikmete nimesid registreeriks vastav majaperemees, kus ühing asub, politseijaoskonnas umbes samas korras nagu füüsilisi isikuidki. Teine oleks aga kui ühingute, seltside ja nende liitude registreerimise seadust täiendada selles mõttes, et suuremates linnades asuvate ühingute, seltside ja nende liitude juhatused oleksid kohustatud juhatuse asukoha ja juhatuse liikmete nimesid registreerima vastavas politseijaoskonnas. See oleks umbes nii nagu praegu on kohustatud po-

liitlised ühingud teatama oma juhatuse asukoha ja juhatuse liikmete nimesid kohalikule prefektile. Politseijaoskonnast rändaksid need andmed aadressbüroosse, ning sealt olekski kerge igal kodanikul andmeid saada. Ka ei tõsta see aadresslause tööd kuigi palju, kuna seal (Tallinas) füüsilisi isikuid registreeritud üle sajatuhande, nii et umbes kahetuhandelise (mujal on palju vähem) juriidilise isiku üle registripidamine palju tööd juure ei too.

Muidugi ei ole praegu otstarbekohane sellise kohustuse maksmapanek maal, alavites ja vähemates linnades, kus elanikkude arv väike, ning ühingu asukoht kerge leida, kuid suuremates linnades tuleksid need korraldused kiirelt viia läbi.

Kaalutlusi Rk. Tr. S. § 38. käsitamisest.

M. Lembit.

Ajutine seadus karistamise ja kohtupid, korra muutmise kohta Rk. Tr. S. § 38. ja teiste alla kuuluvate süütegude asjas (R. T. 147./148. — 1920) kohustab politseid süüdlasi otsekohe vahi alla võtma ja asja kohta protokollil määruse ja juurdlusega esitama 24 tunni jooksul vastavale rahu kohtunikule. Sama seaduse § 4. alusel peab olema protokoll üksikasjaliselt kokku seatud, tunnistajad üle kuulatud, seega täielik juurdlus, et kohtunikul oleks võimalik käskotsuse korras karistada süüdlast. Vastasel korral peaks kohtunik saatma juurdluse politseile täiendamiseks tagasi või asja harutama harilikus kohtukorras. Siis tuleks süüdlane esialgu karistamatult vahialt vabastada.

Tekib küsimus, kuidas oleks politseiametnikul õigem toimida neil juhtudel, kui eraisikud nõuavad politseiametniku kohale rahurikkumise likvideerimiseks, kohale jõudes, ametnik ise rahurikkumist pealt ei näe, juuresolijad on suutnud vahepeal rahustada märatseja, kuid nõuavad siiski süüdlase vahiallavõtmist. Tegelikus teenistuses näeme, et ühed politseiametnikud täidavad eraisikute nõudeid, võtavad süüdlased vahialla, alustades otsekohe juurdlust jne., kuna teised loobuvad otsekohe ettenäidatud süüdlaste vahistamisest ja piirduvad viimaste ning tunnistajate kindlakstegemisega, kui hädahoht juba on möödunud. Hiljemalt toimi-

take täielik juurdlus ja asi antakse kohtule harutamiseks harilikus korras. Isiklikult pooldan viimast taktikat, kuigi võidakse seda nimetada seadusest möödahiilimiseks.

Kui olerne vahistatud süüdlase eraisikute ettenäitamisel, ilma et võime isiklikult kokku seada üksikasjalise protokollil, peame vahistamise määruse kokkuseadmisel paseeruma ainult tunnistajate seletustele. Viimaste ülekuulamine venib aga sageli pikemale ning 24 tunni jooksul pole võimalik toimida täielist juurdlust. Juurdlemisel võivad selguda uued asjaolud, võivad esile kerkida kaassüüdlased jne. On üks süüdlane juba vahistatud, kes vahest ei osutugi peasisüdlaseks, pääsevad teised kergema kannatusega, ning asja harutamine sünniks paratamatult hariliku kohtukorra järgi. Mõnedel juhtudel selgub juurdlusega koguni süüdlase poolt isiku auhaavamine jne. Seepärast Rk. Tr. S. § 38. tõlgitsemisel ja käsitamisel peab olema küllalt ettevaatlik, et mitte vahetada seltskonna rahurikkumise mõistet üksikute isikute teoga või sõnaga auhaavamise mõistega. Peab jälgima, kus kohal ja missugustel asjaoludel toimus rahurikkumine. Seltskonna rahurikkujaid võime § 38. põhjal vahistada, kuna auhaavajaid U. N. S. §§ 530., 532. ja t. alusel, pole meil õigust vahi alla võtta, kui avalik kord ja rahu ei olnud hädaohus.

Rahurikkumine § 38. mõiste järgi peab kandma tingimata avalikkuse või seltskondlikku iseloomu. Kas sünnib rahurikkumine avalikus kohas, seal, kus rahval eriloata on õigus igal ajal liikuda, või ka mitteavalikus kohas, kas erakorteris, kuid teguviisi ja väljendus peavad ümbruskonna inimeste rahulikku olekut ning vaikust rikkuma. Seda küsimust, kas erakorteris lärmitsejate poolt ka ühiskondlik või seltskondlik rahu sai rikutud, otsustab kohus igal üksikul juhutul, kusjuures peavad esinema peale politsei veel tunnistajad-eraisikud. Seepärast erakorterites rahurikkujate vahistamisel peab politsei olema äärmiselt ettevaatlik, välja arvatud äärmised juhud, kui teiste abinõudega ei saa kuidagi hakkama ja kui kaaselanikud kategooriliselt nõuavad määratseja vahistamist. Tavaliselt kutsuvad erakorteritest lärmitsejate kinniviimised kaebusi esile politsei peale ja nende lahendamine nõuab ametnikelt palju vaeva, kui kohus ei peaks suutma kindlaks teha, et erakorteris lärmitsejate poolt rikuti ümbruskonna seltskondliku rahu.

Üldist vaikust ja korda võib rikkuda avalikus kohas sõnadega ja tegudega, vaadates sellele, kuidas, kus, millal, milliste asjaolude juures ja missuguste tagajärgedega sündis riike. Ühe isiku poolt teise söimamine valju häälega pikema aja vältel tänaval, käib rahurikkumise mõiste alla, kuna aga isiku üksikud haavavad sõnad kellegi kohta, kuigi tänaval, ei käi seltskondliku rahurikkumise mõiste alla. Esimesel juhul politsei võib vahistada süüdlase, teisel juhul aga mitte. Rk. Tr. S. §§ 38. ja 135. mõisted püsivad iseseisvalt ja üksikult lahuses. §135. taotleb isikliku au alalhoidu, kuna § 38. avaliku rahu ja korra alalhoidu. Rk. Tr. S. § 135. mõiste järgi süüdistamine kuulub eraisikule, kellele au sõna või teoga on riivatud. Isikute kindlakstegemise kohus lasub küll ka viimastel juhtudel politsei peal, kuid seega ka politsei piirdub oma tegevuses.

Toon mõned juhtumid tegelikust tee-

nistusest: Politseiametnik läheb revideerima võõrastemaja puhtust ja korda ja leiab, et ühes numbritoas paar isikut vastamisi söimavad ja kaklevad. Teised numbritoad on tühjad ja kellegi võõra rahu ei ole seega rikutud. Kuigi võõrastemaja üldiselt loetakse avalikuks kohaks, kuid isikud on oma ette korteri tüüritud, seepärast võivad nad seal üksksteist söimata, ilma et politseil oleks õigust nende korterisse astuda ilma kaebuseta. Kui aga söimamine naabertubadest rikub inimeste rahu, naabrid politsei kaasabi nõuavad lärmitsejate rahustamiseks, on politsei kohustatud vahele segama ja äärmisel korral määratsejad isoleerima.

Politseiametnik leiab söögimaja revideerides, et peremees kaines olekus väljendab haavavaid lauseid, kuigi rahva kuuldes ühele tarvitajale, kuid seltskondliku rahu seega ei riku, keegi peremehe isoleerimist ei nõua, pole politseil õigust käsitada Rk. Tr. S. § 38., sest sel juhul on maksivad eraisikute suhtes auhaavamise paragrahvid. Kui aga samas söögimajas peremees söimab valju kisaga kõiki tarvitajaid, viimased politseilt peremehe isoleerimiseks kaasabi nõuavad, siis on politseil õigus viimasega § 38. kohaselt talitada, kui hoiatusabinõud ei mõju. Juhtub, et politseiametnik saab ka ise söimata ja teoga haavata, seatakse kokku protokoll seltskondliku rahu rikkumise kui ka ametniku auhaavamise ja tarbekorral veel eraisikute auhaavamise pärast viimaste erakaebuste alusel.

Tegelikus elus tuleb ette juhtumeid, milliseid ükski seadus ei jõua loetleda. Seepärast kaine kaalumine ja enese arendamine osutuvad politseiametnikule suurteks teguriteks ja päästavad mõnikord sissekukkumisest. Parem on võimust loobumine kui võimu liialdamine. Kodanikkude vahistamisest eraisikute näpunäidetel Rk. Tr. S. § 38. käsitamisel tuleks siiski loobuda võimalust mööda, sest kokkuseatud protokollide põhjal karistab kohtunik süüdlasi nii-kui-nii, kui joobnud olek ja raskemad asjaolud puuduvad.

Berliini politsei nõuandekoht.

9. aprillil s. a. avati Berliini politsei-presiidiumis eriline politseiline nõuandekoht publikule. Avamist toimetas politseipresident Zörgiebel, kes avamiskõnes tähendas, et politsei suureks ja vastutusrikkaks ülesandeks on elanikkudele abiks olla nende varanduse kaitsmisel. Politsei ülesanne ei seisa sugugi ainult kuritegude selgitamises, kurjategijate tagaajamises, nende kinnivõtmises ja kahjutulks tegemises lühema või pikema aja peale, vaid politsei ülesandeks on samal määral ka kuritegude ärahoidmine. Ja just kuritegude ärahoidmises peitub politsei töö raskeim osa. Publik peab alati kindel olema selles, et teda ükski ei kaitsta siis, kui midagi juba on juhtunud, et tema peale ainult siis ei mõelda, kui kuri käsi on läinud võõra elu või varanduse kallale, vaid et inimeste eest hoolt kantakse alati kaitse mõttes kurjategijate vastu. Kuritegude ärahoidmiseks peab politsei kasutama kõiki seaduslikke abinõusid kõige laiemas ulatuses.

Asja avatud politseiline nõuandekoht pole ka Berliinis mingisuguseks absoluutseks uususeks, uus on see asutus ainult tema praegusel kujul. Juba üheksa aasta eest, 1921. aastal, kutsuti Berliinis ellu politseiline nõuandekoht. Asja initsiaatoriks ja elluviijaks oli pärastine Preisi sise-ministri abi dr. Abegg. Selle nõuandekoha ülesanded olid aga alguses võrdlemisi piiratud. Anti nõu, kuidas ennast kaitsta kõige paremini murdvarguste vastu. See esimene samm üldise nõuandmise sihis politsei poolt laiematele elanikkude hulkadele oli muidugi õige tähtis, kuuluvad ju murdvargused sarnaste kuritegude hulka, millede vastu võitlemine on õige raske ja mis toovad igal aastal elanikkudele või kinnitusseltsidele palju kahju. Kuid ei aita nõuandmistest ainult murdvarguste vastu. Ka vargused, võltsimised, pettused ja kõiksugused kelmused teevad elanikkudele palju pahameelt ja sunnivad neid kandma suuri kahjusid. Ja kõik need kuriteod kuuluvad peale selle veel sarnaste liiki, millede selgitamine politseile annab palju rasket ning tihti tänamatut tööd.

Neil kaalutlustel otsustati Berliinis kaugemale minna nõuandekoha ülesannete suhtes ja vastavat asutust politseipresiidiumi juures täiendada, laiendada ja

koosseisult suurendada. Nõuandekoha etteotsa seati kaks kriminaalkomissari, kellel laialdane praktika võitluses kuritegevuse vastu. Komissarid Geissel ja Kaehne, uue asutuse juhid, on kogenud kriminalistid, kelle nimed hästi teada Berliini publikule — ja Berliini kurjategijatele; see aga annab lootusi arvata, et nõuandekoht töötab heade tagajärgedega. Ruumid, mis antud uue asutuse alla, on õige suured, sest seal ei tule ainult vastu võtta publikut, vaid neisse tuli mahutada ka kõiksugused tehnilised leidused ja abinõud, mis aitavad kaasa varanduse kaitsmisele kurja nõu vastu. Uus asutus moodustab enesest õieti mingisuguse muuseumi, kus leidub moodsate kuritegevuse vastu võitlemise abinõude kõrval ka esemeid, mis näitavad, missuguste abinõudega kuritegevuse vastu võidelda ei saa, mis ei anna mingisuguseid positiivseid tagajärgi.

Esimeses ruumis leiduvad abinõud rahahoiukohtade kaitsmise alalt murdvarguste vastu. Sinna on mahutatud väikeste korjanduskarpide ja -kastikeste kõrval hiiglarahakapid. Müüridesse on müüritud väiksemad rahakapid, mis näitavad, kuidas nimelt tuleb müürida rahahoiukohad seintesse, kui see vajalik. Samas ruumis leiduvad ka spetsiaalkapid suurte rahaasutuste jaoks, millede tehnikaga väga keeruline ja mis on kaitsitud kõiksuguste abinõudega lahtimurdmise vastu: seintes leidub pisargaasi, mürkgaasi, lõhkeaineid jne. Selle ruumi ühes kapis võib näha mitmesuguseid komplitseeritud lukke, võtmeid, rahakapi osi jne. Seal näidatakse ka kuidas peaks välja nägema ja välja töötatud olema uks, mis viib rahakambrisse. Säärastel ustel on muidugi määratu suur tähtsus pankades ja suurtes tööstus- ja kaubandusettevõtetes. Murdvargad peavad, et raha juure pääseda, ukсед puruks lõhkuma. Meieaja tehnik on aga juba sammunud nii kaugemale, et on võimalik konstrueerida kindel uks, mille lõhkumine on peaaegu võimatu.

Üks suur tuba on täidetud kõiksuguste mehaaniliste kaitseabinõudega ja nende mudelitega murdvarguste vastu. Siit võib iga inimene leida, mis tal vaja. Heade tabalukkude kõrval leiduvad hästi komplitseeritud kaitseabinõud ja lukustamise abinõud. Sellesse tuppa on ühtlasi

mahutatud ka mitmesugused lihtsad lükud, mida võimalik avada iga valemõmega ja isegi lihtsa traadiotsaga. Just see tuba ja selles leiduvad esemed tahavad publikule näidata, kui palju võivad inimesed ise ära teha oma varanduse kaitsmisel, et väga tihti ainult kergemeelsus ja hooletus on süüdi selles, et inimesed kaotavad oma varanduse. Ajast ja arust mahajäänud lukk ainult avatleb kurjategijaid tööle, kellel pole vaja mingit tööd ega oskust, et tungida ruumidesse, mis „kaitstud“ sääraste lukkudega. Politsei on asunud täitsa õigele ja arusaadavale seisukohale, et inimestele tuleb ka näidata, mis on halb ja kõlbmatu, et nad paremini saaksid aru sellest, mis on hea ja otstarbekohane. Inimesed on juba kord niisuguse iseloomuga, et neid tuleb kõigest jõust tõrjuda paremuse poole ja paremuse juure, ise nad harva katsuvad tarvitusele võtta midagi uut — eriti veel kui politsei või mõni muu ametivõim või -asutus seda soovitab. Üks osa sellest ruumist on pühendatud kaitseabinõudele autode, mootorrataste ja jalgrataste varguste vastu. Kuna autode suhtes on juba ammu võetud tarvitusele erilised võtmed, millede puudumine ei luba autot liikuma panna, puudusid analoogilised võtmed jalgrataste suhtes kaua aega, see puudus andis ennast aga valusasti tunda. Jalgrataste vargused olid ja on päevakorral terves maailmas. Varastatud auto võib veel kuidagi üles leida, tal on palju eritunnusmärke, teda pole kerge tähelepanematult kuhugile peita ja tema lahtivõtmine ning osadesse paigutamine on raske. Jalgratast aga on kerge varastada, lahti võtta ja ära peita. Nüüd tarvitusele võetud jalgrataste võtmed kaitsevad jalgrataid varaste vastu samuti nagu autosidki.

Kolmas ruum on pühendatud elektrikaitseabinõudele. Viimaste aastate jooksul on hakatud väga laialdaselt kasutama elektrivoolu kaitsena sissemurdmiste vastu. See kaitse pole küll otsekohene, vaid kaudne, kuid ta on kindel ja annab häid tagajärgi. Peidetud kontaktid, üle toa tõmmatud elektrijuhed jne. näitavad kohe sissemurdmist. Tihti tehakse veel nii, et sarnasel puhul kutsub elekter välja häire vastavas politseijaoskonnas: korter, mida soovetakse kaitsta, või äriruum on viidud ühendusse politseiga, mistõttu on võimalik jõuda ideaalse seisukorrami, kus kurjategija ise kutsub kohale politsei — mui-

dugi teadmatult ja tahtmatult. Isegi õhku on hakatud kasutama häire andmiseks. On nimelt võimalik panna ruume õhusurve alla. Kui nüüd tungitakse sarnasse ruumi, kui ühenduses sellega muutub õhu rõhumine, siis annab sellest märku eriline aparaat, mis, näiteks, asub politseis. Võimalik on kasutada ka sama süsteemi ja printsiipi, mis meile kõigile tuttav raadio valjuhääldajate kaudu. Hästi paigutatud ja peidetud aparaat annab edasi tasasemaidki hääli — ning politsei võib jälle kohale rutata, kus kurjategijad tegevuses. Samas ruumis leiduvad ka veel abinõud, millede varal saab kindlaks teha murdvarguse toimepanemise viisi, tarvitatud riista jne., millede abil saab kuritegu veidi selgitada.

Murdvarguste ja varguste juures on — vähemalt esialgu — tegemist tundmatu kurjategijaga. Kuid on olemas terve rida kuritegusid, kus on teada toimepanijad. Siia kuuluvad kõigepealt kõiksugused pettuselood. Kodanikud võivad kahtluse korral pöörduda politsei nõuandekohhta palvega anda teateid ühe või teise isiku kohta. Muidugi on sarnaste teadete andmine väga piiratud. Nii, näiteks, võivad pöörduda politsei nõuandekoha poole inimesed, kellele pakutakse kohta kautsjoni vastu, kellele pakutakse asju osta või ajutist teenistust jne. teatud provisjoni vastu. On üldiselt teada, et hullk petiseid tegutseb just sarnaste kautsjonite ja provisjonide abil, mida alati tuleb ette maksta ja millest inimesed siis ilma jäävad, kusjuures kurjategijad oskavad asju nii hästi ajada (võttes tarvilisi allkirju, volitusi jne. isikutelt, keda nad kavatsesid petta), et neid ei saa võtta vastutusele. Muidugi juhtub sarnaseid lugusid väga rohkesti suurlinnades. Kui isik, kes pakub koha kautsjoni vastu jne., on politseile juba tuntud petisena, siis öeldakse seda ka palujale, hoiatades selle isiku eest. Kuid sarnaseid teateid võib mõistagi anda ainult piiratud arvul, ainult seaduste piires, mis loomulikult kitsendavad siin politsei tegevust tunduvalt. Näiteks, ei anta Berliini politsei nõuandekohas ka teateid isikute eelkaristuste kohta. Muidugi ei anta ka nõu puht-tsiiviilõiguslistes ja üldse puht-juriidilistes küsimustes, selleks on teised asutused. Ka ei anna nõuandekoht mingisuguseid teateid isikute või ettevõtete rahalise seisukorra üle, sarnaste teadete hankimine peab juba

sündima teisel teel, eraasutuste ja -isikute kaudu ja kaasabil. Üldse on nõuandekohta ülesandeks võidelda kuritegevuse vastu, kaitsta kodanikke kriminaalkuritegevuse eest. On selge, et alul katsutakse palju politseilt saada kaasabi ja andmeid, mida politsei anda ei või, sest ta ei või segada inimeste eravahekordadesse, kui neil puudub kriminaalkuriteo iseloom. On ka selge, et politsei igapäev ei anna näpunäiteid, juhatusi ja nõu. Nõuandekoht pole mingisugune muuseum uudishimulistele, ta pole ka õppeasutus kurjategijatele. Isikud, kes paluvad abi ja

nõu, peavad ka suutma tõendada, mispärast neil on vaja nõu ja mis neid sunnib pöörama politsei poole.

Nõuandekoht on avatud igal äripäeval kella 9—14-ni, nõuandmine on maksuta, seda võivad kasutada kõik, kellel on huvi oma varanduse kindlama kaitse vastu, seda peavad kasutama õieti kõik, kes tahavad kaasa aidata kuritegevuse vähendamisele, kes tahavad kurjategijate ametit võimatuks teha seeläbi, et see amet muutub liig hädahohtlikuks isiklise vabaduse mõttes on liig vähe tulutoovaks. —k.

Rahasummade edasimaksmisest.

Pikalt ja laialt on peetud selle üle aru, kas peaks makse sisse nõudma politsei või omavalitsus. Küsimus on rohkem poliitiline kui oluline ja seetõttu pole nii pea loota selle lahendamist politseikausks.

Käesoleval korral sooviksin ette tuua asja lihtsustamise sissesunnitud rahasummade edasimaksmisel. Maksya korra järgi makstakse sissesunnitud rahasummad Eesti panga osakondadesse ehk nendele asutustele, kus alustatud nõudmised. Eesti panga osakonnad asuvad kõik maakonna linnades ja agentuurid uutes linnades, välja arvatud Narva linn.

Suured summad riigimakse ja summasid tsiviilnõudjate kasuks sunnitakse sisse maal, kus puuduvad panga osakonnad. Tsiviilnõudjate summad on võimalik neile kätte saata posti kaudu koju. Seega on maal asuv ametnik sunnitud ilmuma linna ehk, kandes postikulu, saatma summad linna panga osakonda üleandmiseks.

Praegusel ajal on peaaegu igas valdas, mõnes koguni kaks ühispanka. Pangad on koondatud keskipanka — Rahvapanka. Minu arvates tuleks kaalumisele võtta: lubada riigi- ja omavalitsusesummade maksmine kohalisse ühispanka. Tähtendatud mooduse kasuks räägivad lähedus politseiametnikule raha edasimaksmiseks, hädahoju kõrvaldamine raha raiskamise või kaotamise või muu

äparduse tõttu. Kõik ühispankad käivad välisrevisjoni alla, alluvad järelevalve korras majandusministeeriumile, nende kohta peetakse täpset järelevalvet Rahvapanga poolt ja seepärast pole karta rahasummade kaotamist.

Ühispankad on varustatud kindlate rahakappidega, kuna politseinikul on olemas ainult tasku, mis peab hoidma niihästi suurt kui väikest summat, ja peamiselt palju ausust; kui viimane olemas, siis pole karta ka suuremagi summa eest. Kuid vaatamata sellele, peame siiski tegema kõik selleks, et lihtsustada asjaajamine ja püüda eemaldada kõik hädahoid ametniku suhtes.

Tallinna linna omavalitsuse summade, samuti ka tulumaksu maksmine Tallinnas, teostatakse alati mitte üksi ühispankade, vaid ka teiste pankade kaudu juba pikemat aega ja sel alal pole ette tulnud väärnähtusi, vähemalt mitte sarnaseid, mis põhjustaksid selle soodustuse muutmise. Kuigi ka sarnast asja peaks ette tulema, on seda võimalik alati kõrvaldada, eriti seetõttu, et peale muu vastutavad ühispanga liikmed veel lisavastutusega, oma varandusega.

Kuidas raha arvestamist tegelikult läbi viia, pole selle artikli ülesanne, vaid soov, et tähtendatud mooduse elluviimine võtaks võimalikult pea reaalse kuju.

Tg.

Naiskurjategijaist.

Harilikult ei pane naisterahvad ise kuritegusid toime, nad on ainult meestele kaasaitateks, olgugi väga tähtsateks kaasabilisteks. Tegelikult asub naisterahvas kuriteo toimepanemisele ainult siis, kui tal selleks on salga käsk, mida ta kardab täitmata jätta. Juhtub ka, et naisterahvad saadavad korda kuritegusid oma armukeste käsul ja näpunäidetel. Kuid leidub siiski naisi, kes panevad toime kuritegusid iseseisvalt nagu mehedki, nende arv ei ole aga väga suur, kõiki kuritegusid nad siiski — üksikud erandid välja arvatud — toime ei pane, vaid piirduvad sarnastega, mis kõige enam vastavad nende võimetele ja peaasjalikult füüsilisele jõule.

Naisterahvas teab (ja mitte ainult aus ja korralik naisterahvas), et tema jõud seisab tema nõrkuses. Seetõttu on siis ka naiskurjategija peasõjariistadeks: kavalus, pettus ning naiselikkuse esiletoomine. Naine ei pane kunagi toime kuritegusid, kus on vaja tarvitada vägivalda. Tapmised, näiteks, on meeste erialaks; ja kui naine juba tappa tahab, siis teeb tema seda harilikult mürgi abil, see viis ei tarvita jõudu ega julgust. On teada kriminaalajaloost hulk juhtumeid, kus naine ise tahab ravitseda oma mürgitatud ohvrit, kus ta talle avaldab kaastundmust jne. Samuti ei armasta naised toime panna murdvargusi, selleks on vaja enam või vähem füüsilist jõudu, mis naisel puudub. Muidugi on ka siin olemas erandid, kuid nende arv on üldiselt tühine. Igal juhul aga on naiste poolt toimepandud kuriteod ja naiste poolt tarvitavad tööviisid küllalt tähtsad politseile, et uurida eriliselt naiste poolt kordasaadetud kuritegusid. Mõne suurema politseiüksuse juures töötavad isegi eriosakonnad, millede ülesandeks on võitlus naiskurjategijate vastu.

On vana tõde, et naised ei armasta naisi, et nad ei usalda teisi naisi; sellega on siis ka seletatav, et naiskurjategijad katsuvad harilikult töötada ükski. Kui nad endale valivad naisabilise, siis mitte seepärast, et see asjale ja ettevõttele on kasulik, vaid seepärast, et nad on sõprusvahekorras vastava naisega. Meesterahvas otsib endale abilisi siis, kui ta ükski asjaga hästi hakkama ei saa. Meeskurjategijad — eriti murdvargad ja petised — katsuvad läbi saada võimalikult nais-

teta, naisabilise võtavad nad ainult siis, kui nad on vastava naisega lähemalt seotud ja olukord kuidagi ei luba teisiti talitada. Mehed — kurjategijad teavad liigagi hästi, et naised ripuvad oma elus ja olemises ikka ära oma tunnetest ja lõpuks oma närvisüsteemist. Naine ei pea liigagi tihti tähtsaks asja loogilisi järeldusi, naine tegutseb nii, nagu seda nõuab tema sümpaatia või antipaatia teatud isiku või teatud asja vastu. Kõigest sellest teevad kriminalistid muidugi oma järeldusi. Katsutakse tihti kõigepealt kindlaks teha, kas mingisuguse kuriteo toimepanemisse on segatud naisterahvas või mitte. Jaataval korral, kas pandi kuritegu toime ühe või mitme isiku poolt. Kui toimepanijateks olid mitmed isikud, siis on enam-vähem kindel, et vastav naisterahvas täitis ainult kõrvalise tähtsusega ülesandeid kuriteo toimepanemisel, et ta oli ainult väheväärtuslikuks abijõuks — ja et salga juht on arvatavasti selle naise armuke. Kui aga pandi toime kuritegu, mis kuulub naiste erialade hulka, siis on teada, et kuriteo toimepanijaks on ainult üks isik, üks naine.

Mis puutub naiste osasse kuritegude toimepanemisel abijõududena, siis kasutatakse naisi harilikult salakuulajatena, vahtidena ja ohvri juuremeelitajatena. Marselle politsei laboratooriumi assistent Ashton-Wolfe on tähele pannud, et viimasel ajal hakkavad kurjategijate-murdvargaste salgad kasutama noori, ilusaid tütarlapsi vahtide tähelepanu kõrvalejuhtimiseks teatud ajaks. Niisugustele naistele antakse käsk luua tutvust teatud öövahiga või majavahiga, tutvust tuleb sobitada paar päeva enne murdvarguse toimepanemist. Edasi tuleb määrata vahile kokkusaamine ja viimane peab kestma teatud aja. Muidugi ei või vaht lahkuda kaugele majast, mida ta peab kaitsma kurjategijate vastu, kuid seda pole murdvarastelgi vaja. Ja sel ajal, mil vaht kõnnib oma veetleva uue tuttavaga, teevad murdvargad takistamatult puhta töö. Tihti toimitakse ka veel teisiti, eriti kui vaht on juba vanem mees, keda ei tõmba mingisugune kahtlane rendez-vous. Vahi juure ilmub noor tütarlaps, kes temale kardab, et teda on kodunt välja pekstud, muidugi ilmsüütult (teine variant on äkiline teenistuse kaotamine põhjustel, mis arusaadavalt jällegi ei

olene naisterahvast). Kui peale kauba veel on halb või vihmane ilm, siis on edu kindlasti garanteeritud. Vaht kutsub tütarlapse, kes nii armas ja ilus on oma suures hädas ning kurbuses, oma tuppa, trööstib teda ja annab talle süüa ja juua. Peaasi on siin jutuajamine ja seda oskab tütarlaps hästi. Vesteldakse pikemat aega ja jutuajamises ei kuule ega pane vaht tähele, et kuskil käiakse, puuritakse, klopitakse, murtakse sisse. Pealegi ei ole neil naistel kunagi midagi karta, sest ilusa ja „vaese“ tütarlapse ohver ei julge kõssatagi sellest, et temal oli murdvarguse toimepanemise ajal kokkusaamine mõne naisega või et võõras naisterahvas viibis vahti toas. Vahil enesel on muidugi sidemed naise ja murdvarguse vahel kohe selged.

Salakuulajatena võivad naised tuua palju kasu kurjategijatele. Eriti murdvargastele on enne tööle asumist tingimata vaja teada, kuidas välja näevad ruumid, kus tuleb tööd teha, kus asuvad rahakapid, missugused ukSED viivad raha-hoiuruumi, kuidas nad on kindlustatud, missugused häireabinõud on olemas jne. Mehed ise ei saa teha tarvilisi eeltöid, nad paistaksid kohe silma ja murdvarguse toimepanemise korral sattuks politsei kergesti nende jälile, seda enam, et nad peaaegu eranditult kuuluvad eelkaristatute liiki. Naine suudab aga tähelepanematult palju ära teha. Harilikult annab salga juht naisele vajalikke instruksioone, millede põhjal naine toimetab oma vaatlusi ja, kui vähegi võimalik, valmistab plaane.

Pole vist vaja tarvitada palju sõnu, et selgitada naiste osavõttu kuritegude toimepanemisest ohvrite juuremeelitamise abil. Ameerikas, samuti ka Lõuna-Euroopas tarvitavad riisujad, väljapressijad jne. alati naiste abi kuritegude toimepanemisel. Sealjuures on võimalik kindlaks teha — rippuvalt viisist, kuidas väljapressimine või riisumine sündis — kas naine töötab mõne salga ülesandel või ainult mõne üksiku isiku käsul, kes tihti sunnib naist vastu viimase tahtmist asuma kuritegevuse teele.

Naised, kes juba iseloomult kalduvad kuritegude toimepanemisele, katsuvad kõigepealt kasutada kuritegude toimepanemisel seda, et nad on nimelt naised, mistõttu ohvriteks valitakse eranditult mehi. Kes vähegi on saanud vaadata ja uurida suuremate politseiüksuste kurjategijate albumeid, peab tunnistama, et on ras-

ke ette kujutada — kui halb maitse mees-terahvastel mõnikord on. Täitsa inetud, ja isegi vastikud naised on suutnud petta mehi ja ainult sellega, et nad olid naised. Kõige enam tõmbavad naisi ligi: pettused, mis aga erinevad iseloomult ja toimepanemise viisilt tunduvalt meeste poolt toimepandavatest, taskuvargused, võõraste-majade vargused, väljapressimised, lihtvargused ning vargused, millede toimepanemiseks joodetakse kavalerid täis, et neid siis paljaks riisuda.

Üldiselt peab tunnistama, et naiskurjategijate poolt tarvitavad meetodid on hoopis peenemad, hoopis kavalamad kui meeste töötamisviisid. Kuid just nende meetodite peensus näitab harilikult kriminaalpolitseile, et tegutsemas on naisterahvas. Huvitav aga on, et naised, kes üldiselt on ka kuritegude toimepanemisel palju kavalamad ja andekamad kui nende meeskolleegid, ei suuda kunagi kuritegude toimepanemise tagajärgi vaadelda kriminaalametniku seisukohalt. Ei tea, kas selles on süüdi ettekuulutuvõime puudus, või aga oskuse puudus midagi ette näha kaugema aja peale; kindel on igatahes see, et naised jätavad kuriteopaigale hoopis rohkem jälgi kui mehed, sealjuures ka just sarnaseid jälgi, mis peavad näitama kriminaalametnikule, et tegemist on naiskurjategijaga. Väga tihti juhib ka naiste edevus politsei õigetele jälgedele. Nii, näiteks, ei armasta naiskurjategija kunagi kanda kuriteo toimepanemise ajal (ja mõistagi ka mitte muul ajal) meeste jalanõusid. Kui mehed ainult saaksid, siis nad paneksid endale kindlasti jalga naisterahva kingad kuriteo toimepanemisel, et viia kriminaalpolitsei vale jälgedele. Naised neile looduselt antud võimalusi (õnneks!) ei kasuta. Ikka käiakse väikestes kingades kõrgete kontsadega. Pikad ja teravad küüned annavad samuti tihti naiskurjategija ära: asjade otsimisel kriimustatakse mööblit ja esimene jälg ongi käes! Siis ei armasta naised viia kaasa asju, mis on veidi raskemad. Nad ei tee seda mitte seepärast, et nad ei suudaks neid asju kanda, vaid nad ei taha lihtsalt sarnaseid asju omandada (mehed võtavad neid muidugi esimeses järjekorras kaasa), mispärast — kes seda teab! Siia kuulub, näiteks, lauahõbe. Naised võtavad kaasa ainult asju, mis on väärtuslikud ning kaalult kerged. Edasi on nende äraandjateks nende näpujäljed. Ka siis, kui viimased on politseile

veel tundmatud, võib politsei öelda jälgede välise kuju järgi, kas jäljed on pärit naiselt või mehelt. Neile asjaoludele tulevad lisaks mõnel korral veel teised. Puudri ja lõhnaõli tarvitamine on juba nii mõnelegi naiskurjategijale saanud saatuslikuks. Lõpuks on politseile väga hästi teada, et naised ei saa, vähemalt suuremates linnades, realiseerida oma saaki varastatud kraamiga kaubitsejate juures. Viimased ei usalda naisi ja kardavad sissekukkumist, kui nad teevad tegemist naistega. Sest kes neid naisi ikka teab: korraga on nad halvas tujus ja jutustavad terve maailmale, mis nad on teinud ja kellele asju müünud. Naised on seetõttu sunnitud saaki realiseerima mõne hea tuttava — kurjategija — kaudu, mis aga harva juhtub, sest naine armastab töötada ükski, kui ta juba kord töötab omaette, või aga läheb esimesse teel juhtuvasse ärisse kaupa müüma. See asjaolu muidugi kergendab igapidi politsei tööd.

Eriline naiste tööala on kuritegude toimepanemisel varguste kordasaatmine võõrastemajades. Töö sünnib nii öösel, kui ka päeval ja välismaal on neile antud publiku poolt erinimetus: võõrastemajade rottideks kutsutakse neid. Nad asuvad tööle öösel nagu rotidki, uste avamine kutsub esile samasuguseid häali nagu rottide näriminegi ja nende välimus sarnanes vähemalt varematel aegadel rottide välimusele. See on: need vargad tarvitavad töö juures musta trikood. Sellel on muidugi oma head omadused: pimedas või poolpimedas ruumis varjab see peaaegu täiesti kandjat, ta on libe, nii et hädakorral saab ennast kergesti vabastada kinnivõtja kätest ja ta äratub kartust, kui temas ootamatult ilmuda. Siiski ei püsinud trikoo kaua naiskurjategijate peres. Sellel trikool on ka oma halbused. Kui keegi võõrastemajade teenijatest juhtub praegu nägema kuju mustas trikoos, siis on tal otsekohe selge, missuguse inimesega on tegemist. Peale selle ei saa trikood kiiresti kehalt ära võtta, kuid ümberriietumine on varastel tihti äärmiselt tähtis — ja kui see on tähtis, peab see sündima mõne minuti jooksul. Seetõttu tarvitatakse praegusel ajal kõige enam tumepunast ööülikonda: pimedas näeb see välja nagu must ja varjab hästi kandjat ning ööülikonna mahavõtmine on mõne sekundi töö. Harilikult kasutavad naised veel oma juukseid isiku varjamiseks. Juuksed kammitakse otsa-

esiselt alla näole, nii et saavutatakse loomulik mask. Ööülikonna peal kantakse veel õhuke mantel ja sarnase riidetuse vastu ei saa keegi kahtlust tunda.

Nende võõrastemajade naisvaraste tööriistaks on n. nim. ouistiti: peened terastraadist valmistatud tangid, mis mahuvad igasse lukuauku ja millede abil saab ukse lahti keerata ka väljastpoolt, kui võti on ees. Mõnel puhul tarvitavad need vargad, nagu seda mainib juba nimetatud Ashton-Wolfe, ka erilist stetoskoopit, mille abil katsutakse kindlaks teha, kas keegi viibib vastavas ruumis, kas inimesed seal juba magavad jne.

Uuema aja võõrastemajades on hakatud sisse seadma ka ukseriive, mis peavad elanikke kaitsma öiste külaliste eest. Samuti on siin ja seal hakatud tarvitusele võtma erilisi lukke eriliselt konstrueeritud võtmetega. Peab aga tähendama, et need abinõud ei paku absoluutset kindlustust, need ainult raskendavad veidi kurjategija tööd, kes aga kannab ka neid raskusi, et ainult jõuda sihile. Ei tohi unustada, et sarnane varas on päeval väga elegantne daam, kes elab parimas võõrastemaja numbris ja ei ärata millegagi kahtlustust. Ta viibib meeleldi võõrastemaja ooteruumis, söögisaalis, suitsetamise ruumides, raamatukogus — et tundma õppida võõraid, et uurida, kelle juure maksab saagi järele minna ja kelle juure mitte. Ta uurib ka tulevase ohvri elukombeid: millal ta magama läheb, kas ta armastab juua jne. Et nüüd saada tarvilik võti, „unustab“ ta oma võtme kusagile ja palub teenijat tuua talle uus võti. Kõikide uste jaoks on eriline peavõti, mis kõik ukсед avab. Varas on väga „imestanud“, kui ta näeb sarnast võtit, võtab selle oma kätte — ja paarist sekundist jätkub, et teha vahaäratõmme. Sellega on siis peatöö õieti juba tehtud. Jääb ainult veel kõrvaldada riive. Selleks kasutatakse harilikult lõunaaga, mil kõik on söögisaalis. „Daam“ kaob viieks minutiks, missugusest ajast jätkub riivi kõrvaldamiseks. Riiv kruvitakse välja, riivvaugud suurendatakse ja täidetakse kirtiga ning riiv asetatakse jälle kohale, nii et väliselt näib, nagu oleks kõik joonas. Tegelikult on vaja ainult veidi tõugata ja riiv lähebki eest. Olgugi, et töötamine päeval on hoopis hädadohtlikum, armastavad need „rotid“ töötada keset päeva. Nad on ettevaatlikud ja kiired. Kui läheneb hädadoht

kaovad nad kiiresti, et varsti jälle päevalgele tulla suursuguse „daamina“.

Kui politseile antakse teada, et võõrastemajas on tegutsenud või on tegutsemas varas, siis uuritakse kõigepealt, kas on töötatud „oustiti“ abil. Edasi proovitakse riive ja siis katsutakse kurjategija kindlaks teha. Selleks tarvitatakse kõiksuguseid kavalusi ja lõksusid. Asi on muidugi päris selge, kui politsei tulekulks on „daam“ kiiresti kadunud. Need naisvargad on enamasti eelkaristatud, nende näod on politseile teada ja seepärast katsuvad nad kohe kaduda, kui nad kuidagi teada saavad, et politsei on tulemas.

Huvitav on, et naised ei armasta tege mist teha võltsimistega. Selle vastu aga on nad agarad kõiksuguste pettuste ja väljapressimiste toimetamise peale. Nii juhtus hiljuti järgmine lugu, mis ühes või teises variandis alati kordub ja mis toime pannakse meeleldi naiste poolt. Kuhugile kasukate ärisse ilmus keegi noor daam ja tahtis osta kallihinnalise kasuka. Talle meeldis väga üks kasukas, kuid oli vaja kuulata ka „isa“ arvamist, sest viimane pidi olema muidugi tegelik ostja. Paluti kasukas saata võõrastemajja. Võõrastemajas pani noor naisterahvas kasuka selga ja hüüdis kõrvaltuppa: isa, tule nüüd kasukat vaatama! Isa ei tulnud kohe ja tütar läks ukse juure, seletades äriametniku kuuldes: mis sa jandad oma riidetumisega, tule niisamuti, keda sa häbened. Et isa kohe ei vastanud, läks nähtavasti tujukao tanud naisterahvas kõrvaltuppa — ja kadus. Kui ta kohe tagasi ei tulnud, koputas ametnik ukse pihta ja et mingit vastust ei tulnud, katsus ta tuppa pääseda. Uks aga oli riivis. Enne kui politsei jõudis kohale, oli kelm juba ühes kasukaga kadunud. Variandiiks on võte, kus sõbranna ootab äri ees või äri teises osakonnas. Ta ei tule ega tule kasukat vaatama ja selle kõndimise juures edasi-tagasi ongi äkki varas ühes kasukaga kadunud. Sarnast kõndimist on raske talkistada: ei saa ju ärijuht või -müüja ametnik vaadata igale daamile kui vargale, kes ei tohi astuda kolme sammu letist eemale.

Mis nüüd puutub väljapressimistesse, siis ei trumpa sel alal ükski mees naisi üle: nende leidlikkus siin on otse kadestamisväärt. Ei ole mõtet hakata kirjeldama kõiki naisväljapressijate võtteid, neid on selleks liig palju. Võiks ainult mainida üh-

te viisi, mida kasutatakse tuhandes variandis ja mis enamalt jaolt viis sihile ainult seetõttu, et ei taheta või ei osata õigel ajal pöörata politsei poole. See väga laialdaselt tarvitusel olev trikk kannab kurjategijate ringides nimetuse: „kohtu-uuri ja meetod“. Võte näitab kõigepealt, et naised oskavad kasutada oma kogemusi, ka neid, mis saadud ülekuulamistel kohtu-uuri jate juures ja kriminaalpolitseis. Ilusal ja pealtnäha huvitaval daamil, kes moodsalt rietatud, pole muidugi kuidagi raske tutvuda härraga, kes teda huvitab kui jõukas mees. Jutuajamisel oskab naisterahvas endale hankida tähelepanematult tarviliisi andmeid: kas ohver on ärimees, missugust äri ta ajab, kuidas äri läheb, kas ta on abielus, kuidas ta elab oma naisega, kes talle on sugulane, kuidas on vahekorrad sugulastega ja kõigepealt — kas mees kardab skandaali. Kui mees ja naine lahkuvad, siis jälgib naisväljapressija sõber ja kaaslane ohvrit, et selgusele jõuda, kas antud andmed ka vastavad tõele. Nüüd on kõik ettevalmistused tehtud ning ohvri tüssamine võib alata. See sünnib mitmel viisil. Näiteks, katsub naiskurjategija järgmisel kokkusaamisel ohvriga viimaselt varastada raha ja väärtasju. Kui ohver märkab vargust, siis ähvardab naine teha hiigla-skandaali, kui teda tahetakse anda ametivõimude kätte. Mehel tuleb valida rahakoti ja skandaali vahel. Ja harilikult lastakse rahakott kaotsi minna, et ainult pääseda skandaalist.

Eriliselt kavalasti tegutsevad naised, kes töötavad n. nim. kaugeltnägija süsteemi abil. Kurjategija uurib nädalaid oma ohvri elulugu, kombeid ja harjumusi. Kõik pannakse tähele, et aga koguda võimalikult rikkalik materjal ja parajal silmapilgul sundida kartma ohvrit. Viimane saab siis ka ühel ilusal päeval kirja, milles kirjeldatakse tema viimaste nädalate elu, kirjas leiduvad isegi väljavõtted tema jutuajamistest teiste isikutega. Kirjasaatja tähendab, et ta tunneb juba mitu ja mitu head kuud kirjasaaja elu, et tal on teada väga intiimseid üksikasju. Kui kirjasaaja ei soovi skandaali, siis tuleb tal deponeerida teatud kohta suurem rahasumma: sarnase nõudmisega lõpeb muidugi iga niisugune kiri. On selge, et niisugune kiri tõesti suudab kartma panna. Kirjasaajad ei suuda aimatagi, kes on kirjasaatjaks, nad ei tea, mida viimane kõik teab nende eralust. Tihti pole niisuguste kirjasaatjate

südametunnistus kõige puhtam — ja väljapressijale tullakse lahkelt vastu. See aga ergutab ainult viimast edaspidisele samsugusele kuritegevusele. Inimesed nagu ei teakski sarnastel juhtudel, et on olemas politsei ja et see politsei ei riputa suure kella külge asju, mis peavad saladusse jääma. Just väljapressimise asju lahendab politsei praegu igalpool täitsa konfidentsiaalselt, nii et kahjukannatanul pole karta midagi naise ega teiste tegelaste poolt.

Kirjeldatud kuritegedes on mees alati kaotaja pool. Ja et nii harva minnakse politseisse abi otsima, ei ole politseil võimalik alati parajal ajal lõpetada väljapressija tegevust. Kuid siiski on suuremate linnade politseiasutustel teada elukutseliste naisväljapressijate nimed ja tegevusmeetodid. Nende meetodite, käekirjade jne. abil saab politsei tihti ka tagantjärele kerge vaevaga kindlaks teha, kes oli väljapressija.

Välhe teada on veel — eriti inimestel, kes pole palju käinud suurlinnades, et tihti

töötavad kõiksugused võoraste juhid (kes muidugi töötavad omaette ja kellel mingit ühist pole tegelikkude võoraste juhtidega) käsikäes naiskurjategijatega. Võõrale, eriti muidugi välismaalasele, näidatakse linna ja vahepeal või lõpuks tähendatakse, et vaja on ka minna ühte või teise restoraani, mis olevat iseloomustav vastavale linnale. Välismaalane, eriti „kuiv“ ameeriklane, kukkuvat harilikult sellele võtetele sisse. Minnakse restoraani, kus muidugi ohvrit ootamas naiskurjategija. Ta sobitab varsti tutvust välismaalasega, istutakse koos laua taga ja ollakse rõõmsad. Tihti minnakse edasi veel teise kõrtsi, et jälgi segada. On selge, et sarnase turnee tagajärjeks on võõra joobnud olek, mida siis kasutatakse. Lisaks alkoholile mahutatakse veiniklaasi lõpuks veel veidi veronaali või oopiumi ja — võõras leiab ennast mõne aja pärast kuskilt eeslinnast tühja taskutega. Kus ta käis ja viibis, ta enam ei mäleta ja politseil pole kerge leida kurjategijaid. P.

Eradetektiividest.

Suuremate politseiüksuste arhiivides ja muuseumides leidub hulk asju, mis ülihuvitavad nii kriminalistile kui ka eraisikule. Kõik muuseumi esemed on ühenduses mingisuguse sündmusega, igal asjal on oma elu- ja ajalugu, ja just see teebki muuseumi nii väga huvitavaks. Temas peegeldub tegelik elu, mitte terve elu selle laias väljenduses, vaid teatud osa tegelikust elust, meie elu-olu tumedad küljed, meie seltskonna ja olemise varjuküljed.

Sama huvitav on aga ka mõne suurema eradetektiivbüroo arhiiv. Muidugi on jutt ainult tõsistest ettevõtetest, millede eesotsas seisavad ausad ja vilumud inimesed, kellele abiotsijad pole ainult maksustamise objektiks, vaid elavad inimesed oma murede ja valudega. Sarnase büroo arhiiv ja viimases leiduvad esemed on küll väiksema teadusliku tähtsusega, kuid ka neis peegeldub tegelik elu, ka need esemed võivad jutustada palju ja tihtipeale õige huvitavalt. Kepingid, valemõtted, kumminuiad, pussid, päevapildid, ehteasjad — need kõik kõnelevad huvitavat keelt. Nad on annetatud äriomanikule üksikute tänuilkkude klientide

poolt mälestuseks abiandmise eest kriitilisel silmapilgul. Arhiivis leidub ka hulk tänukirju, nende seas (jutt on ikka suurtest ja tuntud büroodest, kus töötatakse soliid-selt) kirju tuntud tegelaste, kuulsate inikirju, nende seas (jutt on ikka suurtest ja tuntud büroodest, kus töötatakse soliid-selt) kirja tuntud tegelaste, kuulsate inimeste käest. Mõni tänab büroo omanikku sooja südamega, et ta on talle aidanud abielluda armsaima inimesega, teine on õnnelik, et ta pääses eradetektiivi abil abielust, mis enam polnud mingi abielu, vaid piin.

Muidugi on eradetektiivi töö vastutusrikas ja huvitav. Suuremate linnade politseiasutused vaatavad harilikult heatahtlikult soliidsete eradetektiivbüroode tööle: viimased teevad ära osa tööst, mis oleks võinud tulla politsei kätte, mis aga iseloomult hoopis kergem lahendada eraisikutel, kellel ju eraasjus sootuks teised võimalused kui ametiasutusel, kui politseil. Enne maailmasõda kees suuremates büroodes töö. Väga tihti tuli seal ära teha ka puht-kriminaalpolitsei tööd, näiteks, varguste selgitamisel, kui süütegijana

kahtlustati mõnd perekonnaliiget. Muidugi peaksid sarnased asjad ikka tulema politsei kätte, kuid paljud inimesed ei soovi arusaadavatel põhjustel anda politsei kätte perekonnaliiget — pealegi kui veel täpselt pole teada, kas tõesti on süüdi perekonnaliige. Soliidsed bürood annavad aga kriminaalpolitseile edasi asju, mis tõsised ja mis kriminaalkuriteo maiguga. Need bürood teavad väga hästi, et nad võivad parimal juhul olla abiks politseile, et nad aga politseid ei saa asendada. Segadused võivad tekkida siis, kui mõni büroo hakkab ühel ajal politseiga mõnd kuritegu selgitama, muidugi mõne eraisiku — asjast huvitatu ülesandel. Arusaajad ettevõtjad aga ei sega ennast politsei töösse, vaid tõmbuvad eemale, kui politsei asub tööle, või töötavad teises sihis, milleks neil võimalus, kui tööandja annab neile näpunäiteid, mis suunas võiks töötada, näpunäiteid, mida miskipärast ei taheta või ei saada anda politseile.

Sõda muutis muidugi ka eradetektiivbüroode töö iseloomu. Tuli täita hulk eri-ülesandeid, kuna aga eraisikute poolt antud ülesannete arv palju tagasi läks. Oieti seisis siis büroode töö eraisikute heaks ainult perekonna üle valvamises: mõni sõjaväelane, kes väerimnal viibis, laskis valvata oma perekonda mitmesugustel motiividel. Hiljem tuli büroodel — eriti maades, kus valitses inflatsioon — palju tegemist teha äriettevõtete ja pankade tegevuse järele valvamisega, uurimistega, kas üks või teine firma töötab soliidselt ja jõuab tasuda kõiki kohustusi. Üldse peab ütleva, et büroode peatöö liigub kahes sihis: neile tehakse ülesandeks uurida perekondlikke asju ja kommertsasju. Halb on ainult see, et nii ühes kui ka teises asjas pöörduetakse büroode poole liig hilja. Inimesed loodavad alati ise üle saada ette tulnud raskustest, kuid tagajärjeks on see, et jäädakse hiljaks, siis on muidugi ka büroode tegevus raskendatud. Siin kordub sama nähtus, mis politseile nii väga hästi tuntud: viivitatakse asjadega senikaua, kui on juba hilja.

Et iseloomustada juhtumeid, mis antakse lahendada suurematele büroodele, ja büroode töötamisviisi, olgu toodud järgmine lugu, mis anti ühe suurema Berliini ettevõtte lahendada. Keegi vene vürst oli tuttavaks saanud ühe Berliinis elutseva paruniga. Mehed said varsti sõpradeks ja isegi veel rohkem, sest noor vürst

oli ebaloomulikkude kalduvustega mees-terahvas. Kõik läks vaikselt — kuni ühel ilusal päeval ilmusid välja pressijad, kes olid imehästi informeeritud vürsti eraelu ja kalduvuste suhtes. Vürst maksis tuhandeid, et ainult pääseda skandaalist. Sellega asi muidugi ei lõppenud. Ühele suuremale offitsiaalsele peole ilmus kord keegi härra, kes ei seisnud parimas kuulususes, kellel aga oli kõlav tiitel „kameeraalnõunik“. Sakslased armastavad väga tiitleid ja vene kameraalnõuniku suhtes pigistati siis ka silmad kinni. Kuid nende värskete „kameeraalnõunikude“ arv tõusis iga päevaga ja büroo hakkas huvi tundma ka selle nähtuse vastu, mis näis ühenduses olevat jällegi paruni tegevusega. Varsti selguski, et parun oli (mõis- tagi õige hea honorari eest) loonud terve rea kameraalnõunikke, kusjuures igale mehele anti vastav dokument. Viimane oli võltsitud, ainult pitsat oli õige — ja pitsat oli varastatud vürstilt. Kui see oli selgeks tehtud, kadus parun korruga kui tina tuhka.

Tehti kindlaks, et parun oli tõesti aadliseisusest, et tema tiitel oli õige. Parun tuli üles otsida, sest tema kätte oli jäänud hulk kirju, mis võisid väga kompromiteerida vürsti. Kardeti suurt skandaali ja lubati ei tea mis büroole, kui ta saab kätte kirjad politsei kaasabil. Büroo hakkas kuulutama ajalehis, et keegi ameeriklane soovib endale seltsilist reisideks Euroopas ja ülesõiduks Ühendriikidesse. Kuulutati nädalate viisi terves Euroopas, enne kui kuulutused andsid tagajärgi. Äriomanik ise mängis ameeriklase osa, tema teenriks oli üks abiline, autojuhiks — teine. „Ameeriklane“ laskis parunile valmistada üllikondi äris, mille omanik oli talle hästi tuttav. Võõrastemajades, kuhu jäid peatuma reisijad, viibisid bürooametnikud külalistena. Kuid kuidagi ei läinud Saksamaal korda leida kirju. Otsiti paruni asjad mitmel ja mitmel korral väga põhjalikult läbi — tagajärgi läbiotsimised ei annud. Reisiti Šveitsi, sealt edasi Itaaliasse. Ja Itaalias läks korda ühe uksehoidja kaasabil suures võõrastemajas saada kätte kirja, mis oli adresseeritud parunile. Kiri loeti läbi, pitsaeriti uuesti kinni ja toimetati paruni kätte. Niiud olid paruni abilised detektiivile teada ja see andis lootusi asja heaks kordaminekuks. Valetelegrammide, valekirjade, ümber- tehtud kirjade jne. abil läks korda kirjad

leida. Parun pääses karistusest, kuid ta saadeti Ühendriikidesse ähvardusega, kui ta ilmub tagasi, siis antakse ta politsei kätte.

Teine juhtum on samuti iseloomustav. Frankfurdi linna läheduses elas suures võõrastemajas keegi noor krahvinna, kes oli pärit pealegi veel jõukast perekonnast. Noor naine armastas üht arsti, kes oli vaene ja kelle vastu naise perekond tundis suurt antipaatiat. Lõpuks suutis noor naine läbi suruda oma tahtmise. Kuid siis kadus äkki krahvinna väärtuslikum ehe. Asjast anti teada politseile, kes asja uurima hakkas, kellel aga uurimine oli raske seepärast, et arst ega noor naine politseile ei annud kõiki vajalisi teateid. Arst ise pööras eradetektiivbüroo poole palvega abiks olla asja selgitamisel. Eradetektiivil oli kergem töötada, sest krahvinna oli tema vastu võrdlemisi sõnakas. Paari päeva pärast oli kindel, et vargaks oli arst ise. Kui viimane nägi ja aru sai, et mõistatus on lahendatud, katsus ta veel rohkem mõjutada noort naist. Detektiiv seletas terve loo naisele, teatas ühtlasi, et uurimiste tulemus on muu seas ka see tõsiasi, et arst polegi arst, vaid kardetav juhusteotsija. Naine aga ei uskunud kõike seda, ta armastas meest ja uskus ainult temasse. Mõlemad sõitsid kiiresti välismaale, enne kui keegi suutis neid selles takistada, ja abiellusid seal. Kurjategija pääses naise abil karistusest.

On ka juhtumeid, kus eradetektiiv on asetatud raske küsimuse ette: kas rääkida tött oma tööandjale või mitte. Nii, näiteks, tahtis keegi ärimees abielluda ühe noore naisterahvaga ja tegi eradetektiivbüroole ülesandeks uurida naisterahva elulugu. Varsti oli selge, et naisterahvas oli lühemat aega elanud kõlvatut elu, et ta oli isegi politseis registreeritud lõbu-

naisterahvana. Kuid ta oli vahepeal oma eluviisi muutnud, oli saanud korralikuks ja tööarmastajaks inimeseks. Bürojuhataja tutvunes ise naisterahvaga ja jõudis veendumusele, et tegemist on tõsise ja südame põhjast ausa ja korraliku inimesega, kes ainult kogemata oli sattunud eksiteele. Ta vaikis oma tööandja vastu naise elukommetest teatud aja jooksul ja praegu elavad ärimees ja ta naine head ja õnnelikku abielu. Sarnastel juhtudel peab töövõtja olema ka hea inimestetundja, ta ei tohi piirduda ainult ülesande täpse täitmise, tal on võimalus vabamalt tegutseda kui ametiasutustel ja ta peab seda võimalust ka kasutama, kui olukord seda nõuab. Eradetektiiv peab olema kohusetruu ja aus ärimees, kes ei tööta ainult rahasaamise eesmärgiga.

Palju tööd annavad praegusel ajal sarnastele büroodele ka suuremad ärid, kes seavad salajase valve sisse oma ametnikkude üle. Ametnikkude käest läheb läbi palju raha, nende kätte tuleb tihti usaldada — kas või lühemaks ajaks — suuri summasid, selleks on vaja teada, kas ametnikku võib tõeliselt ka usaldada. Tihti antakse, nagu juba alguses ka tähendatud, eradetektiivide lahendada asju, mis kriminaalmaiguga, millede avalikkuse ette toomist aga peljatakse. Kui sarnane asi on politsei käes, siis pole enam võimalik asja tagasi võtta, eradetektiiv võib aga igal ajal uurimist katkestada. Just sarnasel alal näeb eradetektiiv rohkem kui keegi muu, igasugused perekondlikud kurbmängud käivad ta silmade eest läbi. Aga just seepärast, et eradetektiivide ja politseivõimude tööd võivad ühte minna, on hädavajalik, et seal, kus lubatakse töötada eradetektiividel, töötaksid sellel alal ausad, korralikud, arusaajad ja soliidsed isikud.

Kes oli mõrtsukas?

Hiljuti suri ühes San Franzisko haigemajas viletsuses ja väesuses endine kinotäht Mabel Normand, kes oli omal ajal kahtluse all mõrtsukatöö toimepanemises. Kinotäht, kelle sõprade ja austajate arv oli tema hiilgeajal määratu suur, suri üksilduses, mahajäetuna tuttavatest, sugulastest ja sõpradest. Tema isik huvitas mõne aasta eest Ühendriikide politseid, tema oli ühe tapmisloo kangelaseks, mille

selgitamine Ühendriikide politseil ei läinud korda.

2. veebruaril 1922. a. lasti maha Hollywoodis, Ameerika filmide linnas, endine inglise ohvitser William Taylor. Tapmine sündis Taylori korteris ja seda kuritegu ümbritses ja ümbritseb suur saladus. Üldse on terve lugu ja selle kangelased ümbritsetud mingi romantikaga, mida politsei sai selgitada ainult osaliselt. Tape-

tu, William Taylor, oli pärit väga heast inglise perekonnast. Taylor oli tal ainult pseudoniimiks, kuidas tema õige nimi oli, seda ei teata ka praegu veel. Enam-vähem kindel on ainult, et mees oli pärit Inglismaalt, arvatavasti väga jõukast perekonnast, et tema mingisuguse tüli või läbielamise tagajärjel lahkus kodumaalt, jättes maha varanduse ja loobudes hiiglakarjäärist. Taylor oli haritud inimene, otse inestamisväärt hea sportlane, suurepärase kasvatusena ja raudse tahtejõuga. Ta tuli Hollywoodi, et leida tööd filmitööstuses. Varstigi leidis ta koha; ta suutis lühikese aja jooksul enda peale tõmmata filmitöösturite tähelepanu. Abiresišörina oli mehel suur edu ja peatselt pakuti talle resišöri koht. Lühikese aja jooksul suutis ta näidata oma suurt annet ja leidlikkust resišörina, nii et üksikud kinolintide ettevõtjad hakkasid tema pärast võistlema. Tema honorari suurus oli varstigi välja kujunenud: 10.000 dollarit nädalas — alla selle mees enam tööd ei teinud. Loomulikult võis ta elada väga uhkelt ja nii, nagu just süda soovis.

Taylor oli peale muu ka veel ilus meesterahvas ja, võib olla, see saigi temale saatuslikuks. Naised armastasid teda väga. Ja kui 2. veebruari hommikul leiti mees tapetult tema magamistoast, siis hakkas politsei kõigepealt uurima, missuguste naisterahvastega oli Taylor sõbralikus vahekorras. Politseile näis selge olevat, et tapmine on sündinud romantilistel motiividel, võib olla, et selles seisib politsei viga ja et selles peituvad politsei lõpuliku fiasko põhjused. Laskmine oli sündinud seljatagant, väikekaliibrilisest püstolist, nagu neid armastavad kanda ja tarvitada naisterahvad Ühendriikides. Taylori kammerteener, kes esimesena leidis surnukeha, seletas politseile, et tema tapmise eelõhtul tõesti saatnud Taylori korterisse ühe daami. Selleks daamiks osutuski Mabel Normand. Viimane oli tapetu juure tulnud kell 6 õhtul. Kell 8 õhtul oli tapetu autojuht koputanud Taylori salongi ukse pihta, kuid vastust ta ei saanud. Nii sündis mõrtsukatöö arvatavasti kella 6 ja 8 vahel. See arvamine läks kokku ka arstide arvamisega, kes samuti tõendasid, et roim võis toimitud olla tähendatud ajal.

Roimar polnud midagi Taylori korterist kaasa viinud, kõik väärtasjad, raha jne. olid oma kohal. Tähendab, polnud

tegemist röövmõrtsukatööga. Jäi, politsei arvates, ainult tapmine romantilistel põhjustel. Kõik andmed olid tõesti ka selle poolt, et roima motiiviks oli armukadedus. Tayloril oli kolm sõbrannat, kõik olid kuulsad ja ilusad kinotähed. Kaks neist, Miles M. ja Edna P., võisid tõendada oma alibi, kolmas, Mabel Normand, seda teha ei saanud, sest ta tuli tõesti Taylori juure külla. Politsei võttis ta vahi alla ja uurimine algas.

Mabel Normand oli tol ajal 26 aastat vana. Ta kuulus Hollywoodi ilusaimate naiste hulka — ja see tähendab palju, väga palju linnas, kus palju iludusi koos. Ta oli teinud väga kiire ja suurepärase karjääri. Sündinud oli ta Brooklyni linnas, kus ta isa töötas kingsepana. 1910. aastal hakkas ta tegutsema 14-aastase tütarlapsena filmi alal. Esialgu sai ta palka kaks dollarit nädalas: tol ajal ei teenitud filmide alal üldse veel palju raha, rääkimata neist summadest, mis seal praegu teenitakse. Kuulus Griffith sai samal ajal ka ainult kakskümmend dollarit nädalas. Kuid juba paar aastat hiljem võis Mabel Normand alla kirjutada lepingule, mis talle kindlustas aastase sissetulekuna 1 miljon dollarit (umbes 375 miljonit senti)!

Nagu tähendatud, võeti kuulus kinotäht vahi alla ja ühes temaga ka tema autojuht Horace Gréer. Viimane sõidutas Normandi saatuslikul õhtul Taylori juure ja tõi ta sealt jälle ära. Normand tõendas, et ta olevat süütu. Ta olevat jäänud ainult lühikeseks ajaks Taylori juure ja olevat viimase juurest lahkunud umbes kella 7 paiku. Taylor olevat ise teda veel saatnud autoni. Gréer, autojuht, tõendas sedasama. Esialgsele ülekuulamisele järgnes pikk ülekuulamine, mis kestis mõlema kahtlusealuse juures kaheksa tundi. Vaatamata sellele, et asja uuriti peensusteni, et kahtlusealustele pandi ette ootamatult hulk küsimusi, ei läinud korda tõeks teha, et Normand või Gréer on tapnud Taylori. Mingit vastolu mõlema kahtlusealuse seletustest ja andmetest ei leitud. Nende seletused läksid igas asjas nii ühte, et uuriija pidi vabastama vahialused. Taylori tapmisloogu pandi kausta ja süüdistusasi kuulsa kinotähe ja tema autojuhi vastu lõpetati.

Kuid sellega ei lõppenud veel Taylori tapmisloogu selgitused. Terve asi kerkis ootamatult uuesti päevakorrade mõni aas-

ta hiljem. 1. jaanuaril 1924. a. korraldas miljonär Courtland Dimes suurepärase peo oma uue lemmiku auks. Selleks oli Mabel Normand. Kuid pidu lõppes ruttu ja halvasti. Autojuht Horace Gréer, seesama, kes mängis nii kahtlast osa Tayloriga tapmises, ilmus korraga külaliste hulka (ta seisis ikka veel M. Normandi teenistuses) ja käskis oma perenaist — Mabel Normandi — viibimata lahkuda peolt ja sõita koju. See käsk anti pealegi õige toorel kujul ja toores toonis. Courtland Dimes oli juba kaunis tugevasti alkoholi mõju all ja oli muidugi arvamises, et nais-terahvaga sarnases toonis kõnelda ei tohi, liiatigi veel naisterahvaga, kes talle seisab väga lähedal. Ta võttis ühe lähedalseisva šampanja pudeli ja lõi selle autojuhi pea vastu puruks. Viimane tõmbas taskust väikese püstoli ja laskis kallaletungija pihta. Püstol kuulus Mabel Normandile ja Dimes sai rängasti haavata. Muidugi algas jällegi protsess, mille keskko-ahas seisis uuesti Mabel Normand, protsess, mis oli sensatsiooniks tervele Ameerikale ja millest kõneldi alati ja kõikjal. Kohus mõistis Horace Gréer õigeks: leiti, et ta tegutses ainult enesekaitseks ja et tal polnud kavatsust ega ka tahtet Dimesi haavata, veel vähem surmata. On selge, et ühenduses selle protsessiga kerkis päevakorrale uuesti Tayloriga tapmisloos, kus nii tähtsat osa mängis jällegi väike püstol, samakaliibriline nagu Dimesigi protsessis. Kuid uut midagi ei leitud, Tayloriga roimar jäi kindlaks tegemata. Politsei katsus küll kõik teha, mis võimalik, et vähemalt nüüd tuua selgust vaibunud loosse, kuid asiata. Mõnda välja sellest, et Gréer armastab Normandi, et tema seetõttu kaitses teda igapidi Tayloriga loos uurija ees. Oldi isegi arvamises, et Gréer ja Normandi vahel valitsesid teistsugused vahekorrad, kui nad harilikult maksavad tööandja ja töövõtja vahel, et Gréer polnud ükski Normandi autojuht. Sellest järeldati, et, võib olla, Gréer ise sundis Normandi tapma Tayloriga või et ta ise oli roimariks Normandi kaasabil ja teadmisel. Kuid need olid kõik ainult oletused, ja arvatavasti jääbki Tayloriga tapmine müstiliseks looks, millesse ei suuda selgust tuua politsei ega ükski teine võim või isik.

Mabel Normandi elu pärast viimast vahejuhtumist Dimesi peol on juba täis traagikat ja viletsust. Mõnes M. ja Edna P., kes — olgugi üsna kaudselt — olid se-

gatud Tayloriga tapmisloosse, kadusid pärast roima toimepanemist Hollywoodist. Neile enam osasid filmides ei antud, ei riskeeritud seda teha, sest nad olid liig kompromiteeritud, s. o. terve maailm võis korraga lugeda seda, mida iga inimene Hollywoodis juba ammu teadis. Need näitlejannad läksid New-Yorki ja kadusid seal silmapiirilt. Mabel Normand aga sel moel kaduda ei tahtnud, ta armastas filmi ja armastas oma kuulsust. Paar aastat hiljem loeti suurimates Ühendriikide ajalehist, et Normand abiellub kuulsaga Lew Codyga. Lew Cody oli kuulus filmitäht, hea haridusega ja kasvatusena, väga andekas ja — väga toores. Teda tuntis Ühendriikides igalpool, kus armastati filmi. Tema kohta oli ühtlasi ka teada, et tal „armastuses väga veab“. Mees oli olnud juba neli korda abielus ja oli igakord ennast varsti pärast abielu sõlmimist lasknud lahutada naisest. Õigemini ei suutnud ükski naine temaga elada ja tema juures püsida, teda taltsutada ja teda armastada. Mees oli toorus ise. Lew Cody oli joomar, kingiline hasartmängija, kakleja ja naiste armastaja. Seda teadis Normand väga hästi. Ta teadis ka, et Cody on kuulus filmitäht ja et, võib olla, tema abil saab jälle luua kontakti filmi ettevõtetega. See abielu oli Normandile ainsaks šansiks uuesti filmi pääsemiseks. Normand tegi viimase katse — ja see ebaõnnestus nagu terve ta elu: kas tema süü läbi või mitte, kes seda teab.

Ühel suurel joomapeol, n. nim. wild partyl, avaldas Cody oma armastust Normandile, mida viimane juba ootaski. Otsekohe peeti ära ka kihlus. Pool tundi hiljem joosti õpetaja juure, kes siis ka — kell 3 hommikul — kätte saadi ja seltskonda tassiti. Õpetaja pidi ette võtma laulatuse ja mõne minuti pärast oligi see tseremonii läbi: Normandist oli saanud Cody. Nüüd võis arvata, et filmitöösturid võtavad imeilusana Mabeli uuesti teenistusse. See aga osutus kurvaks eksituseks. Kalkulatsioon oli vale, ta oli vale seetõttu, et arvesse ei võetud ameeriklaste iseloomu. Mabel Normandi nimi oli segatud kõikisugustesse skandaalsetesse lugedesse, ta oli küll väga ja väga ilus naine, kuid tema au polnud, ameeriklaste arvates, midagi väärt. Seda au ei suutnud parandada isegi abielu publiku ja eriti naiste lemmikuga. Seda teadsid ja tundsid hästi filmittevõtjad. Kardeti lihtsalt

Mabelile anda mõnd osa, kardeti, et publik hakkab boikoteerima filmi, sünnitades sellega määratud kahju ettevõtjale, kellele iga film maksab muudugi õige palju raha. Ka abielust Codyga ei tulnud midagi välja, seda sai Normand tunda juba järgmisel hommikul. Kooselamine selle inimesega oli võimatu ja käis ka energilisele Mabelile üle jõu. Masendavalt mõjus endisele kuulsusele teadmine, et teda filmi enam ei võeta. See teadmine andis talle

viimase hoobi, millele ta ei suutnud enam vastu panna. Ta langes ikka rohkem ja rohkem. Ta hakkas jooma, sest ta ei suutnud enam välja kannatada inimeste ja eriti tuttavate pilkusi, kes alati ta otsa vaatasid kui inimesele, kellel on käes väikekaliibriline püstol... Haige, langenud ja mahajäetud kinokuulsus toimetati paari nädala pärast San Franzisko haigemajja, kus ta varsti suri.

Hobusepasside registreerimisest maa laatadel.

Harilikult on laatadel korrapidajaiks 2—3 politseiametnikku. Et laatadel tihti juhtub korrariikkumisi, siis nõuab harilikult politseilt palju vaeva laatadel korrariikkumiste likvideerimine ning nende ärahoidmine ja sugugi ei jää aega kõrvalisteks ülesanneteks, nagu näiteks hobusepasside registreerimiseks. Seda tööd ei ole vähe ja see nõuab tervelt ühe mehe

tööjõu, missugune töö jääb harilikult politseiametniku peale, kes on laatadel kättesaadaval. Ometi peaks see kuuluma vallavanema ülesannetesse, kes on huvitatud ka laada maksude saamisest.

Seepärast oleks soovitatav, et hobusepasside registreerimine maa laatadel saaks tehtud kohuseks vallavanematele.

Konstaabel A.

Spordi alalt.

Tallinna politsei spordiringi üldkoosolek.

Hiljuti pidas Tallinna politsei spordiring oma korralise üldkoosoleku. Koos oli 80 liiget. Päevakorras kandis möödunud aasta tegevuse-aruande ette ringi juhatuse sekretär kom. E. Miller. Peajoonetes oli ringi tegevus järgmine: suusaspordivõistlus murdmaastikul prefektuuri ametnikkudele ja politseiikooli kasvandikkudele 9. veebruaril. Maa pikkus oli 7 kilomeetrit. Osa võttis 24 sportlast, kellest suurem osa algajad suusaspordi alal. E. P. K. O. Liidu poolt 15., 16 ja 17. veebruaril Rakveres korraldatud üleriiklikkudele suusaspordi võistlustele saatis ring 12 suusaspordlast.

Üleriiklikkude politsei raskejõustiku esivõistluste puhuks korraldas ring katsevõistlused: maadluses ja tõstmises — 23. veebruaril „Sõdurite Kodus“ ning poksis 27. veebruaril „Kalevis“, 7. märtsil oli „Sõdurite Kodus“ spordi demonstratsioon

ni õhtu. Kavas oli: võimlemine, püramiidid, pokk, maadlus, tõste ja pallimängude demonstratsioonid. E. P. K. O. Liidu poolt 15. ja 16. märtsil Tartus korraldatud üleriiklikkudele politsei raskejõustiku esivõistlustele saatis ring 17 raskejõustiklast. Esikohale tuli Tartu 60 punktiga ja teisele kohale Tallinn 57 punktiga. Samal ajal peeti Tartus ka ping-pongis esivõistlused politseile, kus ring omandas teise koha. Jaanuarikuul alanud raskejõustiku harjutused „Sõdurite Kodus“ lõppesid 20. märtsil.

Alates 25. märtsist jätkusid kergejõustiku harjutused „Kalevi“ võimlas.

Omavahelised käsipalli meistervõistlused peeti aprillikuul „Kalevi“ võimlas. Omavahelised ping-pongi võistlused mees- ja naisgruppidele peeti 14.—17. aprillini.

27. aprillil korraldas ring „Estonia“

saalides peo, kus kontsertosas esines ringi orkester.

Mai alul lõppesid spordiharjutused võimlas ja suvise sportlase tegevuse hooaja avas ring 5. mail traditsioonilise murdmaajooksu võistlusega. Nõmmelt Tallinna Falgi aeda. Võistlesid kahes klassis prefektuuri ja politseikooli meeskonnad, kokku 43 osavõtjaga. Jooksuharjutused staadioni jooksurajal algasid mai alul, millest võttis osa 33 sportlast. 26. mail oli 10×500 mtr. ümber linna teatejooksu võistlus prefektuuri ja politseikooli vahel. Pilka tänava ärimeeste poolt väljapandud rändauhinna peale. Võitis prefektuuri meeskond ja omandas rändauhinna jäädavalt.

19. ja 20. juunil korraldas ring omavahelised kergejõustiku ja laskevõistlused, mis olid ühtlasi katsevõistlusteks üleriiklikkudele politsei esivõistlustele. Kergejõustiku võistlused, 56 osavõtjaga, olid „Kalevi“ väljal ja laskevõistlused, 123 osavõtjaga, olid Juhkentali lasketiirul. Laskevõistlustele olid laskurid esmakordselt jaotatud klassidesse, et anda võimalus ka algajatele ja nõrgematele laskuritele omavahel võistelda ja äratada suuremat huvi laske-ala vastu. Üldiselt peab juhatus laskeoskuse tõstmist üheks tähtsamaks ülesandeks ja seepärast muretseta jaoskondadele sportpüssid ja tuli abiks padrunite muretsemisel.

16., 17. ja 18. augustil E. P. K. O. Liidu poolt korraldatud üleriiklikkudele politsei esivõistlustele kergejõustikus, jalgrattasõidus, ujumises ja laskmises, saatis ring võistleva 77 sportlast. Võistlustel saavutasid Tallinna sportlased kokku 478 punkti ja tõstsid Tallinna esikohale. Üleriiklikke politsei esivõistlusi on ring võtnud alati enese kontrollimise mõõdupuuna ja tagajärjed näitavad, et kergejõustikus edeneb Tallinn teistega ühtlaselt, laske-ala on märgata edu.

Augustikuuga lõppes väline sportline tegevus ja algas harjutuste ning tegevuse hooaeg võimlates.

Vastavalt üldkoosoleku otsustele astus ring Eesti käsipalli liidu liikmeks. Käsipallis korraldas ring võistlusi ajakirjanikkudega ja teistega.

30. oktoobril korraldas ring sportfilmi demonstratsiooni aeglubis, millest osavõtt oli kõigile ringi liikmetele tasuta.

Spordiharjutused võimlates algasid septembri lõpul. Harjutusteks kasutati

E. S. S. „Kalevi“, Kaitseliidu Tallinna maleva ja Tallinna garnisoni „Sõdurite Kodu“ võimlaid. Harjutustundide arv nädalas oli: 30. septembrist 1929. a. kuni 27. jaanuarini 1930. a. à 7 tundi nädalas ja alates 27. jaanuarist 1930. a. à 19 tundi nädalas. Kõik spordiharjutused viidi läbi kindla kava järgi ja nende sihiks oli: 1) kasvatada ja arendada ametnike kehaliselt, tõstes nende füüsilist tugevust ning vastupidavust, ja 2) valmistada ringi liikmeid ette eeloleval hooajal peetavatele võistlustele laskmises, raskejõustikus, kergejõustikus, käsipallimängudes ja teistes spordialades.

Peakoosolek kuulab aruande ära, kiitis selle heaks ja tänas juhatuselt tehtud tööd eest.

Rahalise aruande kandis ette ringi laekur komisjar P. I. K. Üldine sissetulek tegevusaasta jooksul oli Kr. 9.651,87; väljaminek — Kr. 5.368,77, millega mõõdunud aasta kassa andis ülejäägi Kr. 4.283,10.

Järgmise päevakorra punktina kandis ette spordiinstruktor Edg. Klumberg eeloleva aasta tegevuskava: 1) Jätkata seniseid kehaliiskasvatuse- ja spordiharjutusi võimlates, mõlemast soost politseiametnikele, grupeerides neid vanuse ja soo kohaselt. 2) Korraldada Tallinna-Harju prefektuuri jaoskondade vahelisi võistlusi korv- ja võrkpallis rändauhindadele. 3) Korraldada märtsikuu alul omavahelised katsevõistlused kergejõustikus (poks, maadlus ja tõstmine). 4) Korraldada suusakursusi mõlemast soost ametnikele ning omavahelisi katsevõistlusi suusatamises. 5) Korraldada märtsikuu suusaretk Viljandi. 6) Korraldada omavahelisi katsevõistlusi ping-pongis. 7) Võtta osa 16. märtsil k. a. Viljandis korraldatavaist kaitseorganisatsioonide vahelistest suusatamistõistlustest. 8) Võtta osa politsei üleriiklikest esivõistlustest raskejõustikus, pallimängudes ja ping-pongis. 9) Korraldada aprillikuu lõpul või mailkuu alul iga-aastane traditsiooniline murdmaajooksu võistlus Nõmmelt — Tallinna Falgi aeda. 10) Üürida suviseks hooajaks spordiväli ja korraldada seal spordiharjutusi. 11) Üürida suviseks hooajaks tenniseväli ja korraldada seal harjutusi ja mängu. 12) Võtta osa kaitseorganisatsioonide vahelist ümberlinna (10×500 mtr.) teatejooksust. 13) Korraldada omavahelised võistlused kergejõustikus ja laskmises,

mis oleksid ühtlasi katsevõistlused Riia-Tallinna politseide vahelistele võistlustele meekonna komplekteerimiseks. 14) Korraldada juulikuul ujumiskursused. 16) Võtta osa üleriiklikust politsei esivõistlusest kergejõustikus, ujumises, jalgrattasõidus ja laskmises augustikuul. 17) Korraldada 31. aug. Eesti esivõistlused maratoni-jooksus. 18) Laskeasjanduse arendamiseks ja laskeoskuse tõstmiseks: a) korraldada teoreetilisi õppusi ja loenguid, b) korraldada praktilisi harjutusi ja õppusi; c) korraldada omavahelisi laskevõistlusi; d) korraldada laskevõistlusi teiste organisatsioonidega. 19) Korraldada kehakasvatuse ja sportliku liikumise edendamiseks sportfilmide demonstratsiooni. 20) Sügise ja talve hooajaks üürida võimla ja jätkata harjutusi. 21) Luua sportline ühendus Soome politsei spordiorganisatsioonidega.

Koosolek kiitis tegevuskava heaks. Liikmemaksuks määrati 1 kroon ja selle tasumise tähtpäevaks 1. mai 1930. a. Eelarve viidi tasakaalu Kr. 7.683,10. Peab märkima, et auhindadele määrati vaid 600 krooni, seega vähem eelmisest aastast.

Uude juhatusse valiti, peale prefekti, kes juba põhikirja alusel sinna kuulub:

abiprefekt V. Sihle, politseikooli direktor E. Mets, krim.-pol. kom. Sernov, pol. pol. abikom. Eiskop ja komiss. Plink, Miller ning Tamm. Revisjonikomisjoni: Gutmann, Ernits ja Kahn. Ringi varahoidjaks: P. Steinberg ja abiks Ausmann. E.P.K.O. Liidu esindajaiks: abidirektor J. Sooman, inspektor A. Tamman, Edg. Klumberg, politseikooli direktor E. Mets, prefekt V. Rotenbork, abiprefekt V. Sihle, Sernov, Miller, Ernits, Ausmann, Laurson, Pupart, Torbek. Ekraveliitu: Edg. Klumberg, V. Sihle ja Miller. Eesti käsipalli liitu: Edg. Klumberg, Sihv ja Steinberg. Otsustati astuda liikmeks talispordiliitu. Esindajaiks liitu valiti: Edg. Klumberg, Tamm ja Vilho.

Põnevamaks päevakorra punktiks oli startimise küsimus. Juhatuse esitas ettepaneku, et kõik ringi liikmed võivad startida kõigil avalikkudel võistlustel ainult ringi värvide all, kuid juhatusele jätta õigus teha erand neile ringi liikmeile, kellel moraalne kohustus olemas seltsi vastu. See ettepanek sai ainult 12 häält poolt. Võeti vastu konstaabel Torbeki ja konstaabel Laursoni täiendusettepanek: teha kohuseks kõigile Tallinna politsei spordiringi liikmetele startida eranditult ainult spordiringi värvide all.

R. K.

Ametlik osa.

Politseivalitsuse direktori käskkirjaga

9. aprillist s. a. nr. 1

on Viljandi-Pärnu abiprefektuuri konstaabel Mihkel Michelson vabastatud ametist Riigiteenistuse seaduse § 39. p. 2-b põhjal parandamatu haiguse tõttu, arvates 1. aprillist s. a.

Viljandi-Pärnu abiprefektuuri kordnik Edgar Siirman, kes lõpetanud 15. novembril 1929. a. politseikooli kõrgema klassi kursuse, on määratud konstaabliks sama abiprefektuuri koosseisu, arvates 1. aprillist s. a.

Politseivalitsuses on registreeritud:

1) Ajaleht „Kodumaa Tütred“, hakkab ilmuma Pärnus, tarvidust mööda; väljaandja ja vastutav toimetaja — Juliide Joosti.

„Kodumaa Tütred“ trükitakse Pärnus, Jannseni trükkikojas.

2) Ajakiri „Jutupaun“, hakkab il-

muma Tartus, üks kord kuus; väljaandja ja vastutav toimetaja — Oskar Luik. Ajakiri trükitakse Tartus, Ed. Bergmani trükkikojas.

Politseivalitsuse poolt on antud loada laskeriistade ja laskemoonaga kauplemiseks:

Oskar Kristjani p. Mikk'ile Pärnus, Rüütli tän. nr. 45, maksvusega 21. märtsini 1931. a., Herman Johani p. Büschile Keila alevis, maksvusega 7. märtsini 1931. a., Gottlieb Johani p. Limbergile Rakveres, Tallinna tän. nr. 22, maksvusega 13. märtsini 1931. a. ja Johan Tõnise p. Suitsule Viljandis, Tartu tän. nr. 4, maksvusega 29. märtsini 1931. a.

Politseivalitsuse poolt on antud luba

28. märtsil s. a. nr. 4603 p. all Eesti Karskusliidu juhatusele 3. ja 4. mail panna toime üleriiklik karbikorjandus karskustöö heaks.

Küsimusi ja kostmisi.

Komissar A. K. Küsimus. Kodakondsuse seaduse § 19. põhjal loetakse Eesti kodakondsusest vabastatuks välismaalastega abiellunud Eesti naiskodanikud, kui nad kahe nädala jooksul, abielu sõlmimise päevast arvates, vastavale maavalitsuse esimehele või linnapeale ei avalda Eesti kodakondsusse jäämise soovi. Väga tihti jääb see nõue seaduse teadmatusel tegemata naiskodanikkudelt, kes abielluvad siin Ameerika kodanikkudega. Missuguse riigi kodakondsust omavaiks tuleb lugeda sarnased Eesti naiskodanikud, kuna Ameerika võimud ei loe neid oma kodanikkudeks, sest Ameerika sea-

duste järgi omandavad Ameerika kodakondsuse ainult need isikud, kes seal vähemalt kaks aastat elanud.

Vastus: Eesti, sest Eesti kodakondsusse jäämise soovi mitteavaldamisel on kodak. sead. § 19. ettenähtud juriidiline efekt ainult sel juhul, kui Eesti naiskodanik abiellumisel välismaalasega omandab selle kodakondsuse.

Kirjavastusi. Tg. „Majanduslik kitsikus ja politsei“ ja „Erandi tegemine hariduse suhtes“ ei lähe.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

A l v e r, Hans Mardi poeg, välja antud Pärnu maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 20. 7. 25 a. nr. 880.

(4336)

M a r t i n s o n, Anna, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 30. 5. 27 a. nr. 251.

(4338)

S o o s t e r, Aino Johani tütar, välja antud Keina vallavalitsuselt 26. 9. 25 a. nr. 278.

(5174)

A n n i k o, Elmar Augusti poeg, välja antud Tallinna 6. jaoskonna politseikomissariilt 11. 3. 27 a. nr. 1718.

(5175)

M e r m b e r g, Robert Mathiase poeg, välja antud Sadama politsei jaoskonna ülemalt 28. 1. 25 a. nr. 573.

(5176)

L i i v, Augustin Käsperi poeg, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 24. 4. 1927 a. nr. 111.

(5177)

B o o t s m a n n, Boris Magnuse poeg, välja antud Tallinna 2. jaoskonna politseikomissariilt 2. 3. 26 a. nr. 323.

(5178)

P l o o m a n n, Leontiine Kaie tütar, välja antud Tallinna sadama politsei jaoskonna ülemalt 14. 1. 20 a. nr. 270.

(5188)

K r e e k, Aleksander Vassili poeg, välja antud Haapsalu jaoskonna politseikomissariilt 2. 3. 29 a. nr. 1422.

(5179)

S e p p e l, August Juhani poeg, välja antud Tallinna sadama politsei jaoskonna ülemalt 23. 6. 21 a. nr. 1001.

(5180)

P e r e m e e s, Konstantin Timofei poeg, välja antud Tallinna sadama politsei jaoskonna ülemalt 21. 8. 24 a. nr. 445.

(5181)

P e n t s o p, Artur Johannese poeg, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 23. 2. 27 a. nr. 2829.

(5182)

N i g u, Juhani Ado poeg, välja antud Suuremõisa vallavalitsuselt 12. 3. 26 a. nr. 26.

(5183)

P ö l d e r, Nikolai Ivani poeg, välja antud Tallinna sadama jaoskonna politseikomissariilt 18. 11. 27 a. nr. 96.

(5184)

S e e b l u m, Pauliine Joosepi tütar, välja antud Aaspere vallavalitsuselt 22. 10. 1920 a. nr. 1709.

(5185)

L i i v e r, August Andrese poeg, välja antud Vihterpalu vallavalitsuselt 17. 3. 27 a. nr. 40.

(5186)

K r u u s v a l, Johannes Aleksandri poeg, välja antud Kõnnu vallavalitsuselt 2. 3. 1920 a. nr. 847.

(5187)

P a r t, Tõnis Mardi poeg, välja antud Tori vallavalitsuselt.

(15439)

- Soll, Hans Hansu poeg, välja antud Pärnu linna politsei jaoskonna ülemalt 9. 1. 1920 a. nr. 8861. (15430)
- Raudsepp, Ernst Peetri poeg, välja antud Tori vallavalitsuselt 29. 8. 25 a. nr. 183. (15434)
- Kaufeldt, Liisa Jaani tütar, välja antud Tori vallavalitsuselt 27. 1. 20 a. nr. 374. (15435)
- Tomasson, Mihkel Jaani poeg, välja antud Tammiste vallavalitsuselt 1920 a. nr. 387. (15436)
- Tilk, Mari Tõnise t., välja antud Tori vallavalitsuselt 1922 a. nr. 246. (15437)
- Ostrov, Berthold Peedi poeg, välja antud Tori vallavalitsuselt 18. 10. 27 a. nr. 187. (15438)
- Rummi, Mihkel Jaani poeg, välja antud Tartu 3. jaoskonna politseikomissariilt 5. 1. 27 a. nr. 1563. (15440)
- Miilberg, Jaan Tõnise poeg, välja antud Tori vallavalitsuselt 2. 3. 22 a. nr. 45. (15441)
- Link, Jaan Jaani poeg, välja antud Tori vallavalitsuselt 8. 7. 22 a. nr. 184. (15442)
- Popp, Peeter Peetri poeg, välja antud Sauga vallavalitsuselt 4. 1. 23 a. nr. 22. (17403)
- Tannebaum, Alfred Heinrichi poeg, välja antud Pärnu linna politseikomissariilt 17. 1. 28 a. nr. 1528. (17405)
- Kuivjõgi, Leena Peetri tütar, välja antud Lümmada vallavalitsuselt 19. 10. 1919 a. nr. 980. (17406)
- Lamstern, Anna Karli tütar, välja antud Sauga vallavalitsuselt 27. 1. 21 a. nr. 751. (17407)
- Adamson, Miina, välja antud Hallinga vallavalitsuselt 13. 12. 19 a. nr. 150. (17607)
- Amendberg, Anna, välja antud Kaelase vallavalitsuselt 29. 10. 21 a. nr. 56. (17609)
- Haakmann, Jaan, välja antud Velise vallavalitsuselt 25. 1. 21 a. nr. 577. (17609)
- Fridolin, Anni, välja antud Vigala vallavalitsuselt 30. 10. 26 a. nr. 629. (17609)
- Peetson, Julius, välja antud Hallinga vallavalitsuselt nr. 58. (17609)
- Klaar, Aleksander, välja antud Enge vallavalitsuselt 16. 4. 20 a. nr. 61. (17609)
- Andresen, Hendrik, välja antud Hallinga vallavalitsuselt 28. 1. 20 a. nr. 367. (17609)
- Hundimägi, Nikifor, välja antud Vilo vallavalitsuselt 21. 3. 23 a. nr. 90. (18086)
- Alev, Ivan, välja antud Meremäe vallavalitsuselt 2. 2. 25 a. nr. 104. (18089)
- Miruškov, Kornili, välja antud Peipsiäärese vallavalitsuselt 8. 9. 24 a. nr. 301. (18090)
- Hoppe, Stepan, välja antud Meremäe vallavalitsuselt 5. 12. 24 a. nr. 558. (18091)
- Pihlapuu, Jefim, välja antud Meremäe vallavalitsuselt 2. 4. 25 a. nr. 215. (18092)
- Elkin, Ida, välja antud Petseri linna politsei ülemalt 29. 7. 20 a. nr. 1228. (18094)
- Ilves, Julie, välja antud Viljandi maakonna politsei linna jaoskonna ülemalt 10. 6. 22 a. nr. 8432. (18095)
- Toomemägi, Ivan, välja antud Vilo vallavalitsuselt 31. 10. 23 a. nr. 488. (18096)
- Višnevski, Kirill, välja antud Petseri vallavalitsuselt 14. 8. 20 a. nr. 178/22. (18098)
- Hanja, Salme Jüri tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 6. 12. 19 a. nr. 4656. (21076)
- Klein, Fr.-Vilhelm, välja antud Tartu 1. jaoskonna politseikomissariilt 1. 7. 28 a. nr. 305. (21077)
- Dobrasck, Luise Jakobi tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 4. 10. 20 a. nr. 15580. (21078)
- Romet, Aleksander Hugo poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 6. 1. 26 a. nr. 1215. (21081)
- Adler, Elsa Gustavi tütar, välja antud Misso vallavalitsuselt 1926 a. nr. 88. (21082)
- Lust, Hella Johani tütar, välja antud Haaslava vallavalitsuselt 4. 1. 29 a. nr. 209. (21083)
- Viira, Klaudia Peetri tütar, välja antud Ropka vallavalitsuselt 12. 4. 20 a. nr. 764. (21085)
- Kont, Evald, välja antud Narva politsei 3. jaoskonna ülemalt 17. 3. 25 a. nr. 290. (21547)
- Kesküla, Katariina, välja antud Narva linna politsei ülemalt 4. 12. 19 a. nr. 6754. (21549)
- Seeder, Elfriede, välja antud Narva linna politsei ülemalt 27. 1. 20 a. nr. 15757. (21549)
- Višnevsky, Aliide Aleksandri tütar, välja antud Narva linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 25. 5. 25 a. nr. 301. (22086)

- Storch, Karoline, välja antud Tallinna 3. ja linnaümbruse jaoskonna ülemalt 25. 2. 1925 a. nr. 723. (21550)
- Grigorjev, Daniel, välja antud Narva 2. jaoskonna politseikomissariilt 8. 6. 1928 a. nr. 189. (21551)
- Olavi, Johannes, välja antud Narva vallavalitsuselt 6. 9. 21 a. nr. 1766. (21558)
- Vlasov, Aliide, välja antud Narva linna politsei ülemalt 25. 8. 20 a. nr. 25369. (21554)
- Piilbaum, Karl, välja antud Narva linna politsei ülemalt 17. 1. 19 a. nr. 18465. (21555)
- Kleinmüller, Magdalena, välja antud Rakvere linna politsei ülemalt 11. 12. 1919 a. nr. 2803. (21557)
- Kriina, Marie, välja antud Narva linna politsei ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 16984. (21558)
- Grünthal, Johannes, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 11. 6. 24 a. nr. 4189. (21559)
- Plessiv, Robert, välja antud Narva linna politsei ülemalt 1920 a. nr. 22295. (21560)
- Pränk, Liisa, välja antud Narva linna politsei ülemalt 29. 11. 19 a. nr. 4050. (21561)
- Tiits, Ida, välja antud Narva 2. jaoskonna politseikomissariilt 27. 5. 28 a. nr. 141. (21562)
- Kampus, August, välja antud Narva linna politsei ülemalt 22. 8. 21 a. nr. 29461 (21563)
- Bekmann, Daisy Jüri t., välja antud Tallinna 4. jaoskonna politseikomissariilt 25. 4. 28 a. nr. 95. (22079)
- Randdorf, Albert Johannese poeg, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 27. 3. 28 a. nr. 875. (22080)
- Kruusel, Aleksander Jüri poeg, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 7. 11. 25 a. nr. 2280. (22083)
- Kulpun, Irinarch Aleksandri p., välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 13. 2. 24 a. nr. 774. (22085)
- Elberg, Liisa Ado tütar, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 5. 1. 22 a. nr. 17097. (22087)
- Paadam, Valdo Roberti poeg, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 14. 8. 28 a. nr. 335. (22088)
- Zelmin-Zelming, Paul Jaani poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 28. 10. 24 a. nr. 2156. (23066)
- Peets, Anna Mardi tütar, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 2. 3. 20 a. nr. 1785. (22090)
- Ratt, Karl Jakobi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 22. 12. 24 a. nr. 1907. (22091)
- Martinson, Marie Filipi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 3. 12. 25 a. nr. 2739. (22089)
- Vanakamar, Julius Jaagu poeg, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1919 a. nr. 7117. (22661)
- Kleeberg, August Priidiku poeg, välja antud Kernu vallavalitsusest 21. 3. 25 a. nr. 134. (22662)
- Velk, Eduard Hansu poeg, välja antud Riisipere vallavalitsusest 3. 3. 27 a. nr. 37. (22665)
- Klaamann, Eduard Johani poeg, välja antud Kloostri vallavalitsusest 24. 4. 20 a. nr. 1261. (22666)
- Dreverk, Alfred Karli poeg, välja antud Kloostri vallavalitsusest 31. 10. 28 a. nr. 206. (22667)
- Valts, Jakob Anna poeg, välja antud Kloostri vallavalitsusest 20. 4. 20 a. nr. 1182. (22668)
- Vellmann, Jüri Ado poeg, välja antud Laitse vallavalitsusest 11. 12. 19 a. nr. 11. (22670)
- Jürgenson, Karl Johani poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 13. 10. 24 a. nr. 3530. (23063)
- Alver, Martin Hansu poeg, välja antud Haapsalu linna politsei ülemalt 12. 12. 19 a. nr. 1956. (23064)
- Lange, Tiit Peetri tütar, välja antud Tallinna linna politsei 6. jaoskonna ülemalt 16. 12. 19 a. nr. 3398. (23065)
- Tõlk, Anna Johani tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 21. 11. 19 a. nr. 264. (23067)
- Hennoch, Harry Mihkli poeg, välja antud Tartu 2. jaoskonna politseikomissariilt 22. 3. 27 a. nr. 8907. (23068)
- Karukov, Jüri Jakobi poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 7. 4. 20 a. nr. 12795. (23069)
- Koger, Salme Mihkli tütar, välja antud Luke vallavalitsusest 23. 2. 23 a. nr. 10. (23070)
- Luik, Helene Ado tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 24. 7. 25 a. nr. 5148. (23071)
- Kesküla, Lidia Johani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 6. 10. 24 a. nr. 3499. (23072)
- Aston, Elmar, välja antud Väana vallavalitsusest 5. 11. 28 a. nr. 61. (23392)

- Keerdo, Ekaterina Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 24. 12. 19 a. nr. 1158. (23073)
- Kangro, Valdeko Fromholdi poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 6. 12. 24 a. nr. 3792. (23074)
- Paal, Marie Joosepi tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 27. 5. 22 a. nr. 19335. (23075)
- Pihelgas, Jaan Juhani poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 30. 11. 21 a. nr. 11380. (23076)
- Leppler (Lepner), Ferdinand Jüri poeg, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomissariilt 15. 3. 29 a. nr. 1479. (23074)
- Karelsberg, Mai, välja antud Narva linna politsei ülemalt 11. 12. 19 a. nr. 11241. (23391)
- Amos, Karl, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 23. 11. 27 a. nr. 1400. (23393)
- Kurg, Johannes, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 20. 4. 29 a. nr. 65. (23395)
- Lipping, Frits, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 17. 2. 20 a. nr. 8169. (23396)
- Tamrõigas, Leena, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 1. 7. 25 a. nr. 1589. (23397)
- Lipmann, Theodor Heinrichi poeg, välja antud Keila vallavalitsusest 23. 10. 28 a. nr. 166. (23398)
- Repmann, Pauliine, välja antud Tallinna linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 20. 12. 20 a. nr. 13105. (23399)
- Martin, Vassili, välja antud Laimjala vallavalitsusest 20. 4. 20 a. nr. 100. (23423)
- Kesküla, Anna, välja antud Laimjala vallavalitsusest 15. 5. 23 a. nr. 57. (23424)
- Kiusalaas, Anna, välja antud Kähri vallavalitsusest nr. 116. (23426)
- Raudjas, Timofei, välja antud Lihula vallavalitsusest nr. 118. (23427)
- Tuder, Leonhard Friedrichi poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomissariilt 20. 9. 27. a. nr. 679. (23546)
- Traksen, Otto-Vold. Gotthardi poeg, välja antud Võhmata vallavalitsusest 5. 4. 24. a. nr. 48. (23547)
- Tomson, Mihail Jüri poeg, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 12. 3. 25 a. nr. 391. (23548)
- Võormann, Alfred Mardi poeg, välja antud Sõmeru vallavalitsusest 27. 8. 25 a. nr. 258. (23550)
- Umal, Anna Jüri tütar, välja antud Albu vallavalitsusest 29. 12. 19 a. nr. 653. (23549)
- Veichvaldt, Karl-Joh., välja antud Ambla vallavalitsusest 22. 6. 21 a. nr. 1864. (23551)
- Bils, Selma Aleksandri tütar, välja antud Lehtse vallavalitsusest 1922. a. nr. 68/172. (23552)
- Võormann, Johan Jüri poeg, välja antud Liigvalla vallavalitsusest 22. 12. 19 a. nr. 96. (23553)
- Avik, Aleks. Jüri poeg, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 18. 8. 23 a. nr. 1791. (23554)
- Jürgens, Hans Jaani poeg, välja antud Järvakandi vallavalitsusest 10. 4. 20 a. nr. 303. (23760)
- Lumberg, Otto Hansu poeg, välja antud Kabala vallavalitsusest nr. 230. (23761)
- Siimann, August Jüri poeg, välja antud Rapla vallavalitsusest 8. 1. 25 a. nr. 631. (23762)
- Pärt, Minna Hansu tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 8. 12. 19 a. nr. 1968. (23763)
- Lusmann, Jüri Jüri poeg, välja antud Kehtna vallavalitsusest 26. 3. 20 a. nr. 210. (23774)
- Tort, Pauliine Hansu tütar, välja antud Rapla vallavalitsusest 2. 3. 20 a. nr. 1089. (23775)
- Veeber, Paul Johani poeg, välja antud Järve vallavalitsusest 10. 3. 20 a. nr. 494. (23776)
- Kurem, Ljubov Aleksandri tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 2. 4. 25 a. nr. 1303. (23844)
- Girard-de-Soucanton - Estebau, Edmund, välja antud Tallinna 6. jaoskonna politseikomissariilt 21. 6. 27 a. nr. 263. (23845)
- Pihlik, Peeter Johani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 10. 1. 21 a. nr. 13242. (23846)
- Zimmermann, Alfred Jaani poeg, välja antud Tallinna 6. jaoskonna politseikomissariilt 17. 1. 29 a. nr. 889. (23848)
- Kaljuvee, Aino-Vaike Juliuse tütar, välja antud Tallinna 5. jaoskonna politseikomissariilt 1. 3. 29 a. nr. 2173. (23849)
- Tammerik, Hilda-Luise Antoni tütar, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 3. 5. 27 a. nr. 3338. (23853)
- Mäkk, Hilda Villemi tütar, välja antud Raudteepolitsei Tallinna jaoskonna ülemalt 28. 2. 25 a. nr. 129. (23856)

Meie aitame perenaist...

Meie jahudest saavad perenaised
ülihead saiad ja küpsised.

Puhki jahud on parimad
pühade-jahud.

Saadaval kõikides kauplustes.

SUURVESKI

J. PUHK & POJAD

PEA[®] ONTOR : Tallinnas, Rannavärava puistee 21.

KONTORID : Tartus, Narvas, Pärnus, Viljandis, Valgas, Petseris,
Rakveres, Tapal, Nõmmel, Türil.

Uudis!

Uudis!

Ilmus trükis!

B. Nykäse ja K. Tanni

„LIIKUMISE KEERISES“

Õpetusi liikumishädaohtudest.

Hind Kr. 2.—

**Pealadu „E. POLITSEILEHE“ talituses, Tallinn, Toompea loss,
tuba nr. 34. Telefon 7-47.**